

เอกสารอ้างอิง

- ชลีรัตน์ พยอมแย้ม. (2554). รายงานการวิจัยเรื่อง ชุดโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตสำหรับชุมชนศาลาตึก ตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ชาลี ศรีพุทธาธรรม. (2551). เจ๊กบ้านนอกเล่าเรื่องบางหลวงบ้านเก่าเล่าตั้งไม้. เอกสารอัดสำเนา 61 หน้า.
- _____. (2553, มกราคม 27). ปราชญ์คนตรีเงินชุมชนบางหลวง และที่ปรึกษาแผนงานวิจัย. สัมภาษณ์.
- _____. (2553, กุมภาพันธ์ 2). พินิจนคร ตอนตลาดบางหลวง. กรุงเทพฯ: สถานีโทรทัศน์ทีวีไทย.
- เทศบาลตำบลบางหลวง. ประวัติเทศบาลตำบลบางหลวง. <http://www.bangluang.go.th/prawat.htm> เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2554.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2554). บทปริทัศน์ แนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่. 3(4) มีนาคม-เมษายน, หน้า 79-80.
- ประเวศ วะสี. (2553). ปฏิรูปประเทศไทย ปฏิรูประบบอุดมศึกษา อุดมศึกษาคือหัวใจการทางปัญญา พหาคือออกจากวิกฤต. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการสัมมนาการบริการวิชาการแก่ชุมชนสู่ภารกิจเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปประเทศไทย พ.ศ. 2553. หน้า 2-11. วันที่ 9 กันยายน 2553. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีชา อุตระกุล และคณะ. (2449). บทเรียนการบริหารจัดการงานวิจัย. นนทบุรี: เอส. อาร์. พรินต์. 52 หน้า.
- ปิยะวัฒน์ บุญ-หลง. (2552). งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น: เปลี่ยนกระบวนทัศน์วิจัยไทย?. งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. จดหมายข่าวสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น 10 (1) มกราคม-กุมภาพันธ์: 36-38.
- พิบูลย์ เลิศมโนรัตน์. (2554, มกราคม 27). ปราชญ์คนตรีเงินชุมชนบางหลวง. สัมภาษณ์

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. (2553). “หลักการ กระบวนการ ขั้นตอนการสร้างเป้าหมายและตัวชี้วัด การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น”. 13 หน้า. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการสัมมนา การบริการวิชาการแก่ชุมชนสู่ภารกิจเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปประเทศไทย พ.ศ. 2553. วันที่ 9 กันยายน 2553. กรุงเทพฯ ฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

โรงเรียนเจ็ยงหัว. (2547). **ฉลองครบรอบ 80 ปี โรงเรียนเจ็ยงหัว**. นครปฐม: โรงเรียนเจ็ยงหัว.

วิจารณ์ พานิช. (2546). **การบริหารงานวิจัย แนวคิดจากประสบการณ์. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

_____. (2553). **อุดมศึกษา: หลักการและหลักปฏิบัติเพื่อการพัฒนา. ใน เอกสาร ประกอบการสัมมนาโครงการสัมมนาการบริการวิชาการแก่ชุมชนสู่ภารกิจเพื่อ สนับสนุนการปฏิรูปประเทศไทย พ.ศ. 2553. หน้า 12-25. วันที่ 9 กันยายน 2553.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิษฎา ตองแดง. **เรื่องเล่าจากตลาดบางหลวง.**

<http://www.muangboranjournall.com/modules.php?name>.

เข้าถึงเมื่อ 8 พฤศจิกายน 2554.

วิรุฬ เหลียววงศ์ภูธร. (2554, มกราคม 27). **ปราชญ์คนตรีจีนชุมชนบางหลวง. สัมภาษณ์**

สมศักดิ์ อยู่มาก. (2553,พฤศจิกายน 11). **ประธานชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย-จีนชุมชนบางหลวง และปราชญ์คนตรีจีนชุมชนบางหลวง. สัมภาษณ์.**

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). **แนวทางการส่งเสริมอุดมศึกษาร่วมสร้างประเทศไทย น่ายู่. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการสัมมนาการบริการวิชาการแก่ชุมชน สู่ภารกิจเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปประเทศไทย พ.ศ. 2553. หน้า75-79. วันที่ 9 กันยายน 2553. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

สีลาภรณ์ บัวสาย. (2554). **ABC: การวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่. (สร้างสรรค์ปัญญา: ชุดบริหารการวิจัย ลำดับที่ 16).** กรุงเทพฯ ฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.



ภาคผนวก ก

แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรคณิตศาสตร์จีนชุมชนบางหลวง
สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเจียนหัว

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนที่ 1 เรื่อง เรียนรู้ชุมชน

จำนวน 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานที่ ศ. 2.2

เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล

2. สาระสำคัญ

ประวัติศาสตร์ชุมชนเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญและควรจดจำ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจแก่คนในชุมชน

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.1 นักเรียนอธิบายประวัติชุมชนบางหลวงได้

3.2 นักเรียนเข้าใจประวัติดนตรีจีนของชุมชนบางหลวง

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ประวัติชุมชนบางหลวง

4.2 ประวัติดนตรีจีนของชุมชนบางหลวง

5. กระบวนการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนและอาจารย์ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับชุมชนบางหลวง

5.2 ขั้นสอน

5.2.1 นักเรียนศึกษาประวัติความเป็นมา และดนตรีจีนชุมชนบางหลวงจากใบความรู้ที่ 1 และร่วมกันวิเคราะห์

5.2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน และร่วมกันแสดงความคิดเห็น

5.2.3 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบจำนวน 10 ข้อ

5.3 ขั้นสรุป

5.3.1 อาจารย์และนักเรียนร่วมกันสรุปประวัติและดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

6. สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

6.1 ใบความรู้ที่ 1 เรื่องประวัติความเป็นมา และประวัติดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

6.2 วิกิทัศน์ชุมชนและดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

7. การวัดผลและประเมินผล

7.1 วิธีการวัดผล

7.1.1 สังเกตจากพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

7.1.2 แบบทดสอบเรื่องประวัติความเป็นมา และดนตรีจีนชุมชนบางหลวง

8. แหล่งการเรียนรู้

8.1 ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1

8.2 บ้านคนตรีจีน

9. บันทึกผลหลังสอน

9.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

9.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

9.3 แนวทางการพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้จัดการกิจกรรม

10. ข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนเจ็ญหัว

ใบความรู้ เรื่อง ตลาดบางหลวง ร.ศ. ๑๒๒ บ้านเก่า เหล่าเต็งไม้

ชุมชนบางหลวงเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2446 เป็นชุมชนที่มีความเก่าแก่มากกว่า 100 ปี ในอดีตชุมชนนี้เป็นท่าเรือติดต่อค้าขายที่สำคัญแห่งหนึ่งในภูมิภาคนี้ ตลาดบางหลวงตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำสุพรรณบุรีหรือแม่น้ำท่าจีน ลักษณะของตลาดเป็นห้องแถวไม้ 2 ชั้น หันหน้าเข้าหากันมีจำนวนถึง 130 ห้อง และยังมีกองสภาพตลาดเก่าที่สมบูรณ์ ในอดีตชาวจีนส่วนใหญ่อพยพมาจากมณฑลทกวางตั้ง อำเภอชวเถา อำเภอโพธิ์เล็ง และจากที่อื่นๆ เข้ามาอาศัยรวมกัน ในชุมชนบางหลวงและมาประกอบอาชีพหลัก ๆ อยู่ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอาชีพทำไร่ กลุ่มอาชีพค้าขาย และอาชีพกรรมกรรับจ้างทำงานต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ชาวจีนยังได้นำศิลปปะและวัฒนธรรมที่เป็นมรดกอันล้ำค่ามาสืบสานประเพณีขึ้นในชุมชนบางหลวง เช่น งานวันเกิดศาลเจ้าแม่ทับทิม ประเพณีแห่ธงในวันตรุษจีน ฯลฯ โดยเฉพาะการนำความรู้เกี่ยวกับดนตรีจีนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

ชุมชนตลาดบางหลวงมีวงดนตรีจีนที่มีชื่อว่า “วงรวมมิตรบางหลวง” เกิดขึ้นมาไม่ต่ำกว่า 80 ปี โดยชาวจีนในชุมชนทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีความสามารถทางดนตรีมารวมวงกันเล่นดนตรีในช่วงเย็นหลังจากการทำงานที่เหน็ดเหนื่อยมาตลอดทั้งวัน เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ คลายเหงา คิดถึงบ้าน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้ก่อตั้งวงดนตรีจีนตลาดบางหลวงคนแรก คือกลุ่มของท่านอาจารย์กิมดี แซ่ไหล เครื่องดนตรีจีนที่มีอยู่ได้จากเครื่องส่วนตัวที่นำติดตัวมาด้วย บางคนก็สั่งซื้อเครื่องดนตรีจีน ด้วยการฝากเพื่อนที่เดินทางกลับประเทศจีน ซื้อมาให้ เพื่อนำมาหัดเล่นและรวมวงกันเล่นดนตรีในชุมชน ในช่วงนั้น นายเงิน แซ่ไหล เจ้าของโรงสีโชคชัย (ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นชื่อเป็น บริษัทกรุงเทพกิจการ จำกัด) ให้การสนับสนุนจัดซื้อเครื่องดนตรีจีนมาเล่น และร่วมกิจกรรมในชุมชน

เมื่อปี พ.ศ. 2526 ดนตรีจีนเริ่มซบเซา เพราะเนื่องจากผู้ที่มีความสามารถทางดนตรีเริ่มมีอายุมากขึ้น บางคนเสียชีวิต ผู้เล่นดนตรีได้มีจำนวนน้อยลง จึงทำให้วงดนตรีจีนชุมชนสูญหายไป จนมาถึงปี พ.ศ. 2547 นายปอไปพบเครื่องดนตรีจีนในโรงเจบ้านชกตี่ และได้มาบอกกับกลุ่มรักดนตรีจีน ได้แก่ อาจารย์พิบูลย์ เลิศมโนรัตน์ คุณวิรุฬ เหลี้ยววงศ์ภูธร อาจารย์ชาติ ศรีพุทธาธรรม อาจารย์ใหญ่ ฯลฯ ได้ปรึกษาหารือกันว่า เราควรฟื้นฟูดนตรีจีนของชุมชนขึ้นมา เพื่อให้ดนตรีจีนของชุมชนกลับมาอีกครั้ง จึงได้ขอเงินสนับสนุนจากสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียนเจียนหัว จำนวน 40,000 บาท จัดซื้อเครื่องดนตรีจีน (ฝ่ายปุ่น) ให้กับชุมชน มีการบริหารจัดการงบประมาณและการทำงานในการฟื้นฟูดนตรีจีนขึ้น จึงไปติดต่อครูผู้สอน คือ อาจารย์ฮงเป๊ะจากอำเภอบางลี่ อาจารย์ธนา ลาภบริบูรณ์ มาช่วยสอนดนตรีจีนให้กับเด็กๆ ในชุมชน จึงทำให้วงดนตรีจีนบางหลวงมีชีวิตชีวาและสร้างสีสันให้กับชุมชนที่ดีขึ้น และได้จัดตั้งเป็น ชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย-จีนขึ้น เพื่อร่วมสืบสานวัฒนธรรมดนตรีจีนต่อไป

ระยะเวลาที่ผ่านมา นั้น วงดนตรีจีน “รวมมิตรบางหลวง” ได้สร้างชื่อเสียงด้วยการแสดงดนตรีจีนให้กับภาครัฐ ภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง เช่น งานกิ่งศตวรรษลูกทุ่งไทยครั้งที่ 7 งานวัฒนธรรมนานาชาติ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม งานวัฒนธรรม ณ พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย จังหวัดนครปฐม ฯลฯ จึงทำให้คนภายในและภายนอกชุมชนให้การสนับสนุนวงดนตรีจีนมากขึ้น โดยเฉพาะในปี 2554 ช่วงเดือนสิงหาคม มีคนใจบุญซื้อ คุณสำราญ เอี่ยมสมบัติ และคุณวิทยา บัวแย้ม ทำงานอยู่ที่บริษัท Panasonic ได้รวบรวมเงินจากพนักงานของบริษัท เพื่อบริจาคเงินจำนวน 150,000 บาท จัดซื้อเครื่องดนตรีจีนชุดใหม่ให้กับวงดนตรี “รวมมิตรบางหลวง”

ดนตรีจีนชุมชนบางหลวงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. วงหล่อโก้ว เป็นวงดนตรีที่ประกอบไปด้วย กลอง ฉาบ โหม่ง ดั่งล้อ ฯลฯ มีเครื่องดนตรีที่มีเสียงดัง นิยมใช้เล่นในเทศกาลงานตรุษจีน งานเชิญองค์เทพเจ้า งานพิธีสำคัญต่างๆ
2. วงที่ซี เป็นวงดนตรีที่มีเครื่องสายและเครื่องเป่า ประกอบด้วยซอชนิดต่างๆ และมีเครื่องประกอบจังหวะชุดเล็กๆ เช่น กลองเล็ก แห้วเต้า ใช้ในการเล่นเป็นวงดนตรีวงเล็กๆ ฟังบรรเลงแบบสบายๆ เล่นในงานมงคลและงานอวมงคลได้

บทเพลงใช้ในการบรรเลง

เพลงที่ใช้ในการบรรเลงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. เพลงจีนโบราณ คือ เพลงเก่าที่ร่วมกันอนุรักษ์และสืบทอดให้กับเยาวชนรุ่นหลัง เช่น เพลงเก้งซุงหมาง เพลงคุยซีเทง เพลงโป่ยจับห่วย เป็นต้น
2. เพลงร่วมสมัย คือ เพลงที่ผู้ฟังเคยได้ฟังคุ้นหู เคยได้ยิน และเพลงตามเทศกาล เพื่อให้ผู้ฟังมีความสนใจในดนตรีจีนมากขึ้น เช่น เพลงลอยกระทง เจ้าพ่อเขียงไ้ หยาดเพชร เป็นต้น

ใบงาน เรื่องเรียนรู้ชุมชน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ม.3/ 1 เลขที่

1.ให้นักเรียนเขียนความรู้ที่เกี่ยวกับชุมชนบางหลวงมาโดยละเอียด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนอ่านประวัติชุมชนบางหลวง แล้วเติมคำลงในช่องว่าง

- 2.1 ตลาดบางหลวงเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.
- 2.2 ในอดีต มีการเล่นดนตรีจีนในช่วงเวลาใด
- 2.3 ผู้ที่ให้การสนับสนุนในการซื้อเครื่องดนตรีคนแรก ชื่อ
- 2.4 ปี พ.ศ 2526 มีเหตุการณ์ใด
- 2.5 อาจารย์ที่มาช่วยสอนในปี 2547 มีชื่อว่า
- 2.6 วงดนตรีของชุมชนบางหลวง มีชื่อว่า
- 2.7 วงดนตรีหล่อแก้ว กับวงหิชี มีความแตกต่างกันที่
- 2.8 วงดนตรีจีนนิยมบรรเลงเพลงอยู่ 2 ประเภทได้แก่ 1..... 2.....
- 2.9 ยกตัวอย่างเพลงจีนโบราณมา 2 เพลงได้แก่
- 2.10 ยกตัวอย่างเพลงร่วมสมัย มา 2 เพลงได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนที่ 2 เรื่อง ประเภทเครื่องดนตรีจีน

จำนวน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานที่ ศ. 2.2

เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล

2. สาระสำคัญ

เครื่องดนตรีเป็นสิ่งที่ประดิษฐ์เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ มีเอกลักษณ์และลักษณะเฉพาะตัวและมีวิวัฒนาการที่ยาวนาน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท แต่ละประเภทมีหลักการเกิดเสียงที่เป็นธรรมชาติแต่ละเครื่องดนตรี

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.1 นักเรียนจำแนกประเภทเครื่องดนตรีจีนได้ถูกต้อง

3.2 นักเรียนบรรยายเครื่องดนตรีจีนและหน้าที่เครื่องดนตรีจีนได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ประเภทเครื่องดนตรี

4.2 เครื่องดนตรีจีน

5. กระบวนการเรียนรู้

5.1 ขั้่นนำเข้าสู่บทเรียน

5.1.1 นักเรียนยกตัวอย่างเครื่องดนตรีที่นักเรียนรู้จัก

5.1.2 นักเรียนและอาจารย์ทบทวนความรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรีจีน ประเภทเครื่องคิด สี ดี เป่า

5.2 ขั้่นสอน

5.2.1 นักเรียนและอาจารย์ร่วมกันอภิปรายเรื่อง เครื่องคิด เครื่องสี เครื่องดี และเครื่องเป่า

5.2.2 นักเรียนนำเครื่องดนตรีที่ยกตัวอย่าง มาจัดกลุ่มประเภทเครื่องดนตรี

5.2.3 นักเรียนศึกษาเรื่องประเภทเครื่องดนตรีจีน จากใบความรู้ แล้วร่วมกันอภิปราย

5.2.4 นักเรียนทำกิจกรรมจากใบงาน เรื่อง ประเภทเครื่องดนตรี

5.2.5 อาจารย์จัดกิจกรรมกลุ่ม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้กลุ่มที่ 1 มีภาพ

เครื่องดนตรีจีน และกลุ่มที่ 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องดนตรีจีน

5.2.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอเนื้อหาข้อมูลเครื่องดนตรีจีนที่สอดคล้องกับภาพให้เพื่อนๆ ฟัง

5.3 ขั้่นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับประเภท และหน้าที่เครื่องดนตรีจีนลงในสมุด

6. สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

6.1 ใบความรู้ เรื่องเครื่องดนตรีจีนประเภทเครื่องคิด เครื่องสี เครื่องดี และเครื่องเป่า

- 6.2 ใบงานประเภทเครื่องดนตรี
- 6.3 ภาพเครื่องดนตรีจีน

7. การวัดผลและประเมินผล

- 7.1 วิธีการวัดผล
 - 7.1.1 สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน
 - 7.1.2 ผลงานของนักเรียน

8. แหล่งการเรียนรู้

- 8.1 ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1
- 8.2 บ้านดนตรีจีน

9. บันทึกผลหลังสอน

- 9.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

9.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

9.3 แนวทางการพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้จัดกิจกรรม

10. ข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนเจ็ญหัว

ใบความรู้ เรื่อง ประเภทเครื่องดนตรีจีน

เครื่องดนตรีจีน เป็นสิ่งประดิษฐ์เกิดจากภูมิปัญญาของคนจีนที่มีอายุยาวนานนับพันปี เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ให้กับวิถีชีวิตของมนุษย์ ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีวิวัฒนาการตลอดเวลา แต่ละประเภทจะมีลักษณะหรือหลักการเกิดเสียงที่เป็นธรรมชาติ เครื่องดนตรีจีนที่มีอยู่ในชุมชนบางหลวงมีทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ เครื่องคิด เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า ดังนี้

1. เครื่องคิด คือ เครื่องดนตรีที่มีสายและกะโหลกเสียงหรือกล่องเสียง เป็นส่วนที่ทำให้เกิดเสียง โดยใช้นิ้วหรือไม้ดีดสาย เพื่อให้สายสั่นสะเทือน ได้แก่ เฉิ่งคิม ว้ายคิม ตัวผ่า (เบสจีน)



เฉิ่งคิม



ว้ายคิม



ตัวผ่า

2. เครื่องสี คือ เครื่องดนตรีที่ดัดแปลงจากเครื่องคิด เป็นเครื่องสายที่ทำให้เกิดเสียงด้วยการใช้คันชัก มีกะโหลกเสียงเป็นส่วนประกอบสำคัญเช่นเดียวกับเครื่องคิด ได้แก่ ซอจีนต่างๆ เช่น ซอเอ๋อหู ซอหี้อี้ ซอพ้าอี้ เป็นต้น



ซอเอ้อหู



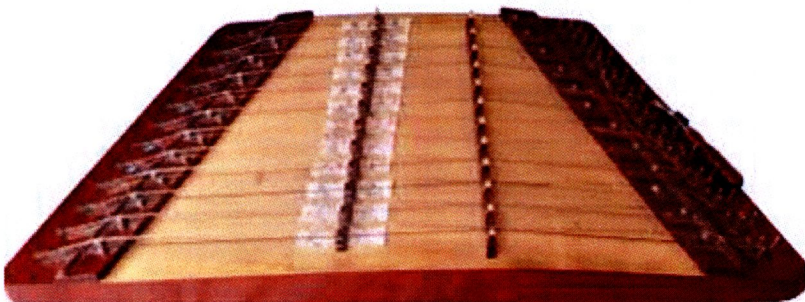
ซออี้สี่ (เถ่าอี้)



ซอฟ้าฮี้

3. เครื่องตี คือ เครื่องดนตรีที่ทำให้เกิดเสียงด้วยการตี โดยใช้ไม้หรือมือไปสัมผัสกับเครื่องดนตรี เพื่อให้เกิดเสียง แบ่งออกเป็นเครื่องตีที่สามารถเล่นทำนองได้ และเครื่องตีที่ไม่สามารถเล่นทำนองได้

3.1 เครื่องดนตรีที่สามารถเล่นทำนองได้ ได้แก่ เปียงคิม (จิมจิน)



เปียงคิม (จิมจิน)

3.2 เครื่องดนตรีที่ไม่สามารถเล่นทำนองได้ (เครื่องประกอบจังหวะ)



ตุ้มโก้ว (กลองขนาดใหญ่)



ตั้งล้อ



หุ่ยจี้กั้ง(ไม้สี่เหลี่ยม) ตงโก้ว(กลองขนาดกลาง)

โซ้ยโก้ว (กลองขนาดเล็ก)



แป้วล้อ



แห้วเต้า



โซ้วล้อ





ด้าบั่วะ (ฉาบจีน)

4. เครื่องเป่า คือ เครื่องดนตรีที่ทำให้เกิดเสียงด้วยการใช้ลมเป่าเข้าไปในปาก เป่าด้วยการใช้ลิ้นหรือใช้การพริ้ว เครื่องเป่ามีอยู่ 2 ประเภท คือ เครื่องเป่าที่ไม่มีลิ้น และเครื่องเป่าที่มีลิ้น

4.1 เครื่องเป่าที่ไม่มีลิ้น ได้แก่ ห้วยเต็ก เป็นขลุ่ยจีนที่ใช้ลมพริ้ว ต้องติดเชือกไว้ มีการเป่าขลุ่ยในแนวขวาง อยู่ทางด้านขวามือของผู้บรรเลง



ห้วยเต็ก

4.2 เครื่องเป่าที่มีลิ้น และมีการเป่าในแนวตรง ได้แก่ ปี่ตต้า (ปี่จีน)



ปี่ตต้า

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ม.3/ 1 เลขที่

คำชี้แจง นำเครื่องดนตรีจากใบความรู้ลงในกลุ่มประเภทของเครื่องดนตรีให้ถูกต้อง

[illegible]

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนที่ 3 เรื่อง เรียนรู้เรื่องโน้ต

จำนวน 7 ชั่วโมง

1. มาตรฐานที่ ศ. 2.2

เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล

2. สาระสำคัญ

โน้ตเป็นสัญลักษณ์ทางดนตรีที่ทำให้เข้าใจบทเพลงที่มีคุณค่า และช่วยทำให้เข้าใจหลักทฤษฎีและการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ดีขึ้น

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 3.1 นักเรียนอธิบายและอ่านโน้ตจีนได้
- 3.2 นักเรียนอธิบายลักษณะโน้ตสากลได้
- 3.3 นักเรียนอ่านโน้ตสากลได้

4. สาระการเรียนรู้

- 4.1 โน้ตจีนโบราณ
- 4.2 โน้ตสากล
- 4.3 การอ่านโน้ตสากล

5. กระบวนการเรียนรู้

5.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

- 5.1.1 อาจารย์ถามนักเรียนว่า ตัวโน้ตดนตรีมีกี่ตัว มีอะไรบ้าง
- 5.1.2 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะและประโยชน์ของตัวโน้ต
- 5.1.3 นักเรียนและอาจารย์ทบทวนเนื้อหาหลักของ โน้ตจีน และโน้ตสากล
- 5.1.4 นักเรียนและอาจารย์ทบทวนเนื้อหาวิธีการอ่านโน้ตสากล

5.2 ขั้นสอน

- 5.2.1 ครูแจกใบความรู้ให้กับนักเรียน และอธิบายชื่อลักษณะตัวโน้ตจีน และตัวโน้ตไทย
- 5.2.2 อาจารย์แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้กลุ่มที่ 1 ได้ตัวโน้ตจีน และกลุ่มที่ 2 ได้ตัวโน้ตไทย ให้นักเรียนจับคู่ระหว่างตัวโน้ตจีนกับตัวโน้ตไทย
- 5.2.3 ให้นักเรียนทำกิจกรรมในใบงาน เพื่อฝึกบันทึก และอ่านโน้ตจีนตามจังหวะ
- 5.2.4 นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่องโน้ตสากล
- 5.2.5 อาจารย์อธิบายลักษณะตัวโน้ตและตัวหยุด
- 5.2.6 นักเรียนเขียนโน้ตจีนกำกับไว้ที่โน้ตสากล
- 5.2.7 นักเรียนทำกิจกรรมในใบงานที่ 1 เรื่องโน้ตจีนกับโน้ตสากล

5.2.8 นักเรียนฝึกอ่านโน้ตจีน และโน้ตสากล

5.2.9 ให้นักเรียนฝึกออกเสียงความยาว 4 จังหวะ และ หุคออกเสียง 4 จังหวะ

5.2.10 ให้นักเรียนฝึกออกเสียงความยาว 2 จังหวะ และ หุคออกเสียง 2 จังหวะ

5.2.11 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ฝึกปฏิบัติในใบงาน ที่มีลักษณะโน้ตตัวกลม และโน้ตตัวขาว

5.2.12 อาจารย์อธิบาย ลักษณะโน้ตตัวดำ และตัวหุค

5.2.13 อาจารย์สาธิตการอ่านโน้ตตัวดำ และตัวหุค

5.2.14 ให้นักเรียนทำกิจกรรมในใบงาน เรื่อง การอ่านโน้ตตัวดำและ ตัวหุค

5.2.15 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ฝึกปฏิบัติในใบงานที่ 1

5.2.16 นักเรียนนำโน้ตตัวกลม ตัวขาว และตัวดำนำมาเขียนลงในใบงานที่ 1

5.2.17 อาจารย์อธิบาย และสาธิตวิธีการอ่านตัวดำประจุ โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้น และเข้บ็ต 2 ชั้น

5.2.18 นักเรียนปรบมือตามจังหวะในใบงานที่ 1

5.2.19 นักเรียนฝึกอ่านโน้ตตามจังหวะ

5.2.20 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มละ 10 คน ฝึกอ่านโน้ตสากล

5.2.21 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทดสอบการอ่านโน้ตสากลกับอาจารย์ผู้สอน

5.2.22 ให้นักเรียนฝึกอ่านโน้ตเพลงที่อาจารย์กำหนดให้

5.3 ขั้นสรุป

5.3.1 นักเรียนและอาจารย์ร่วมกันสรุปลักษณะโน้ตจีนลงในสมุด

5.3.2 นักเรียนและอาจารย์ร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับ ลักษณะและชื่อตัวโน้ตสากล และแนวทางในการฝึกปฏิบัติการอ่านโน้ตสากล

5.3.3 ให้นักเรียนเขียนโน้ตสากลลงในบรรทัด 5 เส้น

6. สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

6.1 ใบความรู้ เรื่องโน้ตจีนโบราณ

6.2 ใบความรู้ เรื่องโน้ตสากล

6.3 ใบงาน เรื่องโน้ตตัวกลม ตัวขาว ตัวดำ ตัวเข้บ็ต1 ชั้น และตัวเข้บ็ต 2 ชั้น

6.4 บรรทัด 5 เส้น

7. การวัดผลและประเมินผล

7.1 วิธีการวัด

7.1.1 สังเกตจากพฤติกรรมการปฏิบัติงาน

7.1.2 ผลงานนักเรียน

7.1.3 ทักษะการอ่านโน้ตสากลนักเรียน

7.1.4 แบบทดสอบการอ่านโน้ตสากล

8. แหล่งการเรียนรู้

8.1 ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1

8.2 บ้านคนตรีจีน

9. บันทึกผลหลังสอน

9.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

9.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

9.3 แนวทางการพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้จัดกิจกรรม

10. ข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนเจ็ญหัว

ใบความรู้ เรื่อง โฉ่จิ้นโบราณและการฝึกการอ่านโฉ่จิ้นสากล

โฉ่จิ้นของชุมชนบางหลวงเป็นโฉ่จิ้นที่มีอายุนับพันปี ได้ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ในปัจจุบันนี้ มีการใช้โฉ่จิ้นโบราณสำหรับการเรียนการสอนคนตริ้น้อยมาก ตัวโฉ่มีการปรับเปลี่ยนไปในรูปแบบอื่นๆ ในชุมชนตลาดบางหลวงยังคงมีอนุรักษ์และสืบทอดโฉ่จิ้นโบราณไว้ใช้ในการสอนคนตริ้นให้กับเยาวชน เอกลักษณ์ตัวโฉ่จิ้นโบราณของชุมชนมีลักษณะ ดังนี้

เซียง

แซ

กง

ฮ่วม

ลั่ว

อุ

อี

เซียง

ห่อ

ชือ

แบบฝึกการอ่านโน้ตสากล (โน้ตตัวกลมและตัวขาว)



แบบฝึกการอ่านโน้ตสากล (โน้ตตัวดำและตัวหยุด)





แบบฝึกที่ 1



ใบกิจกรรม เรื่อง ฝึกบันทึกโน้ตจีน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนโน้ตจีนลงในช่องว่างให้ถูกต้อง



ใบกิจกรรม เรื่อง โน้ตจีน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ม. 3/1.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนโน้ตจีนลงในตาราง และฝึกอ่านโน้ตตามจังหวะ

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม

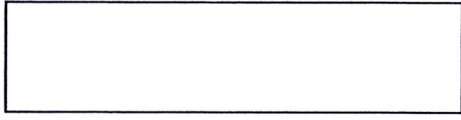
- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)
- 9)
- 10)

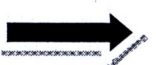
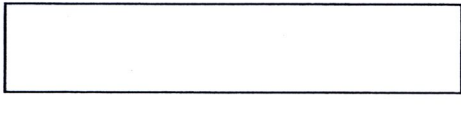
แบบทดสอบ เรื่องโน้ตจีนกับโน้ตสากล

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น ม.3/..... เลขที่.....

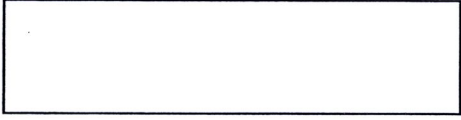
คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกเขียนโน้ตจีนในข้อ(1 -5) และเขียนโน้ตสากลในข้อ (6-10)

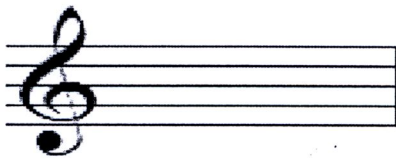
1.   

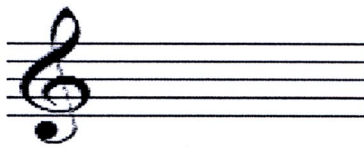
2.   

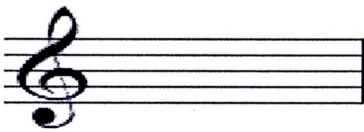
3.   

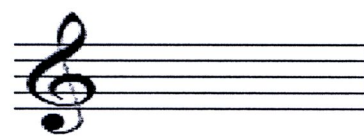
4.   

5.   

6. 上 I R  

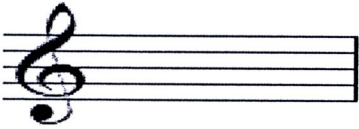
7. 六 六 I  

8. I R 六  

9. R I 凡  

10. 五 五 上





แบบวัดทักษะการอ่านโน้ต

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	หัวข้อการประเมินคะแนน					หมายเหตุ
			ทำนอง (5)	ความถูกต้องของโน้ต (5)	จังหวะ (5)	ความตั้งใจ (5)	คะแนนรวม (20)	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

หมายเหตุ : เกณฑ์การประเมิน

ดีมาก	17 - 20 คะแนน
ดี	13 - 16 คะแนน
พอใช้	9 - 12 คะแนน
ควรปรับปรุง	5 - 8 คะแนน
ต่ำกว่าเกณฑ์	0 - 4 คะแนน

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรีจีน

จำนวน 10 ชั่วโมง

1. มาตรฐานที่ ศ. 2.1

เข้าใจแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่า ถ่ายทอด
ความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระสำคัญ

การปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติเครื่องดนตรีที่มี
หน้าที่แตกต่างกัน ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง อีกทั้งช่วย
ส่งเสริมความสามารถทักษะทางดนตรีตามที่ตนเองถนัด

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนมีความรู้ความสามารถการปฏิบัติเครื่องดนตรีจีน

4. สาระการเรียนรู้

การปฏิบัติเครื่องดนตรีจีน

5. กระบวนการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.1.1 อาจารย์แนะนำให้นักเรียนรู้จักกับปราชญ์ท้องถิ่น

5.1.2 นักเรียนและอาจารย์ร่วมกันทบทวนความรู้ที่ได้จากการเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีจีน
กับปราชญ์ท้องถิ่น

5.2 ขั้นสอน

5.2.1 ปราชญ์ท้องถิ่นแนะนำเครื่องดนตรีจีนที่มีอยู่ในชุมชนบางหลวง

5.2.2 ปราชญ์ท้องถิ่นอธิบายการนั่ง การจับคันชัก วิธีการ และเทคนิคการเล่นเครื่องดนตรี
จีนแต่ละประเภทให้กับนักเรียน

5.2.3 ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตาม โดยมีปราชญ์ท้องถิ่นและอาจารย์คอยให้คำแนะนำ

5.2.4 อาจารย์แนะนำการเล่นเครื่องดนตรีจีนกับโน้ตดนตรีสากล

5.2.5 นักเรียนฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีจีนกับโน้ตดนตรีสากล

5.2.6 ให้นักเรียนทดสอบการเล่นเครื่องดนตรีจีนกับปราชญ์ท้องถิ่น

5.3 ขั้นสรุป

ให้นักเรียนสรุปความรู้การเล่นเครื่องดนตรีจีนของชุมชนบางหลวง

6. สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

6.1 เครื่องดนตรีจีน

6.2 ใบความรู้ดนตรีจีน

6.3 แบบวัดทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี

7. การวัดผลและประเมินผล

7.1 วิธีการวัดผล

7.1.1 สังเกตจากพฤติกรรมการฝึกปฏิบัติ

7.1.2 แบบวัดทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี

8. แหล่งการเรียนรู้

8.1 บ้านดนตรีจีน

8.2 ปราชญ์ท้องถิ่น

8.3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

9. บันทึกผลหลังสอน

9.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

9.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

9.3 แนวทางการพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้จัดกิจกรรม

10. ข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนเจ็ญหัว

ใบความรู้ เรื่องการปฏิบัติเครื่องดนตรีจีน

ความรู้เกี่ยวกับซอฟ้าอี้

ซอฟ้าอี้เป็นซอจีน มี 2 สาย มีรูปร่างลักษณะคล้ายซอฮู่ของไทย กะโหลกซอทำมาจากกะลามะพร้าวผ่าด้านหน้าแล้วอัดด้วยไม้ประกอบแน่นกับส่วนที่เป็นกะโหลก ใช้เปลือกหอยแครงทำเป็นหย่อง คันชักซอยาวประมาณ 76 เซนติเมตร ทำจากไม้ชิงชัน มีลูกบิดจำนวน 2 อัน มีความยาวประมาณ 17 เซนติเมตร คันชักทำมาจากไม้ไผ่หิน ด้านปลายมีเกลียวหมุนเพื่อใช้ปรับแต่งความตึงหย่อนของสาย หรือหางม้าของคันชักซอ

ตำแหน่งเสียงของซอฟ้าอี้

ตำแหน่งการใช้นิ้วกดสาย	ตัวโน้ตที่สายเอก (สายใน)	ตัวโน้ตที่สายทุ้ม (สายนอก)
สีสายเปล่า	เสียงโด	เสียงซอล
ใช้นิ้วชี้กดสาย	เสียงเร	เสียงลา
ใช้นิ้วกลางกดสาย	เสียงมี	เสียงที
ใช้นิ้วนางกดสาย	เสียงฟา	เสียงโด
ใช้นิ้วก้อยกดสาย	-	เสียงเร

การเตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง

ในทำนองการบรรเลงซอฟ้าอี้ นั้น ผู้เล่นจะนั่งลำตัวตรง ไม่เกร็ง ไม่ก้มหน้าหรือเงยหน้าเกินไป การจับซอ มือซ้ายจับคันทวน วางอยู่ตำแหน่งบนโคนขาซ้าย โนมัดตัวซอไปทางด้านหน้า เวลาในการบรรเลง คันซอจะอยู่ติดง่ามนิ้วระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ มือซ้ายจะจับซอในลักษณะการประคองโดยวัดจากกะลาด้านล่าง ขึ้นไป 1 คืบ กับ 1 นิ้วชี้ นิ้วหัวแม่มืออยู่ในท่าประคองคันซอ การวางข้อศอกห่างจากลำตัวพองาม นิ้วทั้งสี่เรียงอยู่บนสาย มือขวาจับคันชักห่างจากหมุดครึ่ง ของสายประมาณหนึ่งฝ่ามือ โดยใช้ นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้จับคันชัก นิ้วกลางสอดไว้ระหว่างคันชักกับหางม้า ส่วนนิ้วนางกับนิ้วก้อยอยู่นอกหางม้าอยู่ด้านนอกของคันชัก ไม่กางหรือหนีบข้อศอกจนเกินไป การกดนิ้วต้องกดให้แน่นถูกทั้งสองสาย ถ้ากดเบาเกินไปเสียงอาจไม่ชัดหรือเกิดเสียงครี้อ ใช้ปลายนิ้วในการกดที่ตำแหน่งของสายซอ

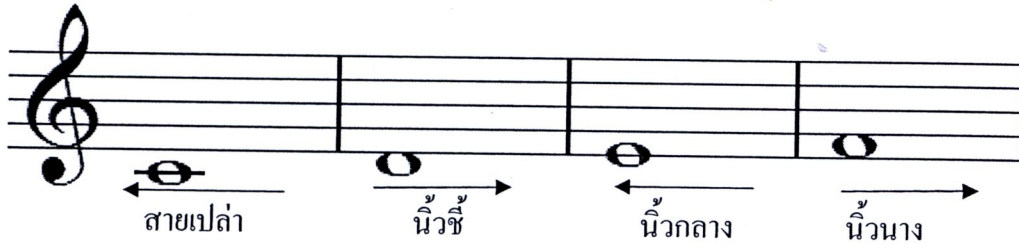
วิธีการบรรเลงเบื้องต้น

ในขั้นตอนก่อนการฝึกการบรรเลงนั้น ผู้เรียนควรมีความสามารถ ดังนี้

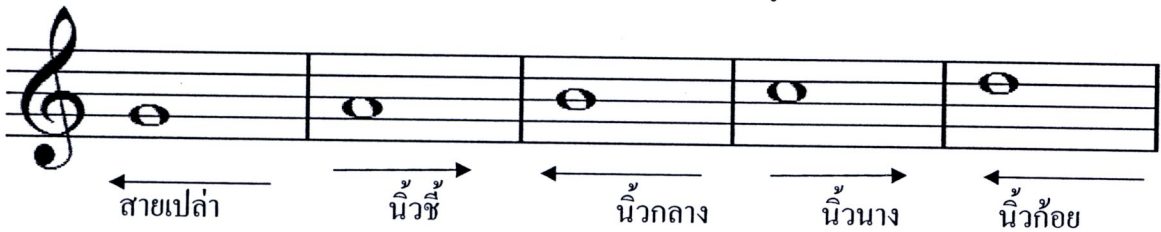
1. ฝึกการใช้แขนและมือขวาบังคับคันชักแบบครึ่งข้อครึ่งแขน โดยไกวคันชักออก-เข้าที่สายเปล่าในแนวนานกับพื้นราบ และให้มือเสียงดังสม่ำเสมอ โดยดึงคันชักออกยาวๆ เกือบสุดปลาย สืออย่างช้าๆ จนเกิดความชำนาญและมีเสียงดังชัดเจน

2. การไล่เสียง เมื่อสีขอสายเปล่าจนเกิดความชำนาญและมีเสียงดังชัดเจนแล้ว ต่อมาฝึกการใช้นิ้วกดลงที่สาย โดยการไล่จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงทีละสาย จนสามารถจำตำแหน่งสัมผัสของนิ้วแต่ละนิ้วที่กดลงบนสายขอดี้อย่างแม่นยำ

การไล่เสียงบนสายในซอฟ้าสี่ จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง



การไล่เสียงบนสายนอกซอฟ้าสี่ จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง



หมายเหตุ

← การสีขอใช้คันชักเข้า
→ การสีขอใช้คันชักออก

ความรู้เกี่ยวกับซอเอื้อหู

ซอเอื้อหูเป็นซอจีน ในภาษาแต้จิ๋วเรียกว่า หยี่สู มี 2 สาย กะโหลกซอทำจากไม้ดำ คันขอมีความยาวประมาณ 13 เซนติเมตร ด้านหน้าของกระบอกขึงด้วยหนังงูเหลือม มีหย่องทำมาจากไม้ดำ คันขอยาวเท่ากับคันชัก 81 เซนติเมตร มีลูกบิด 2 อัน มีความยาว 15 เซนติเมตร คันชักทำจากไม้ไผ่หิน ด้านปลายมีเกลียวหมุนเพื่อใช้ปรับแต่งความตึงหย่อนของสาย หรือหางม้าของคันชักขอ

ตำแหน่งของสายซอเอื้อหู

ตำแหน่งการใช้นิ้วกดสาย	ตัวโน้ตที่สายเอก (สายใน)	ตัวโน้ตที่สายทุ้ม (สายนอก)
สีสายเปล่า	เสียงซอล	เสียงเร
ใช้นิ้วชี้กดสาย	เสียงลา	เสียงมี
ใช้นิ้วกลางกดสาย	เสียงที	เสียงฟา
ใช้นิ้วนางกดสาย	เสียงโด	เสียงซอล
ใช้นิ้วก้อยกดสาย	-	เสียงลา

การเตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง

ในทำนองการบรรเลงซอเอื้อฮุนั้น ผู้เล่นจะนั่งลำตัวตรง ไม่เกร็ง ไม่ก้มหน้าหรือเงยหน้าเกินไป การจับซอ มือซ้ายจับคันทวน วางอยู่ตำแหน่งบนโคนขาซ้าย โนมัดตัวซอไปทางด้านหน้า เวลาในการบรรเลง คันซอจะอยู่ติดง่ามนิ้วระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ มือซ้ายจะจับซอในลักษณะการประคองโดยวัดจากกะลา ขึ้นไป 1 คืบ กับ 1 นิ้วชี้ นิ้วหัวแม่มืออยู่ในท่าประคองคันซอ การวางข้อศอกห่างจากลำตัวพอสมควร นิ้วทั้งสี่เรียงอยู่บนสาย สำหรับมือขวา จับคันชักห่างจากหมุดครึ่งของสายประมาณหนึ่งฝ่ามือ โดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้จับคันชัก นิ้วกลางสอดไว้ระหว่างคันชักกับหางม้า ส่วนนิ้วนางกับนิ้วก้อยอยู่นอกหางม้า และอยู่ด้านนอกของคันชัก ไม่กางหรือหนีบข้อศอกจนเกินไป การกดนิ้วต้องกดให้แน่น ไม่เบาหรือไม่แรงจนเกินไป ถ้ากดเบาเกินไปเสียงอาจไม่ชัดหรือเกิดเสียงครี้อ ใช้ปลายนิ้วในการกดที่ตำแหน่งของสายซอ

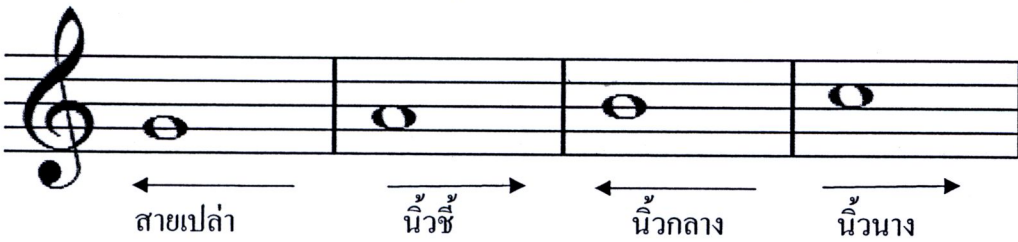
วิธีการบรรเลงเบื้องต้น

ในขั้นตอนก่อนการฝึกการบรรเลงนั้น ผู้เรียนควรมีความสามารถ ดังนี้

1. ฝึกการใช้แขนและมือขวาวางจับคันชักแบบครึ่งซอกครึ่งแขน โดยไกวคันชักออก-เข้าที่สายเปล่าในแนวนานกับพื้นราบ และให้มีเสียงดังสม่ำเสมอ โดยดึงคันชักออกยาวๆ เกือบสุดปลาย สืออย่างช้าๆ จนเกิดความชำนาญและมีเสียงดังชัดเจน

2. การไล่เสียง เมื่อสีซอสายเปล่าจนเกิดความชำนาญและมีเสียงดังชัดเจนแล้ว ต่อมาฝึกการใช้นิ้วกดลงที่ละสาย โดยการไล่จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงทีละสาย จนสามารถจำตำแหน่งสัมผัสของนิ้วแต่ละนิ้วที่กดลงบนสายซอได้อย่างแม่นยำ

การไล่เสียงบนสายในซอเอื้อฮู จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง



การไล่เสียงบนสายนอกซอเอื้อฮู จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง



ความรู้เกี่ยวกับซอหู่อี้

ซอหู่อี้ เป็นซอที่ได้รับความนิยมอย่างมาก มี 2 สายเหมือนกับซอจีนอื่นๆ สายทำด้วยไหม คันทวนและกะโหลกซอทำจากไม้ไผ่ ลูกบิดทำจากไม้เนื้อแข็ง กระจับปี่ทำมาจากไม้ดำ มีความยาว 8.5 เซนติเมตร ด้านหน้าของกะโหลกขึ้นหน้าด้วยหนังเลื่อม มีหย่องที่ทำมาจากไม้ดำ คันซอ ยาวเท่ากับคันชัก 75 เซนติเมตร มีลูกบิดจำนวน 2 อัน มีความยาวประมาณ 13 เซนติเมตร คันชัก ทำมาจากไม้ไผ่หีน ด้านปลายมีเกลียวหมุนเพื่อใช้ปรับแต่งความตึงหย่อนของสายหรือหางม้าของ คันชักซอ

ตำแหน่งของสายซอหู่อี้

ตำแหน่งการใช้นิ้วกดสาย	ตัวโน้ตที่สายเอก (สายใน)	ตัวโน้ตที่สายทุ้ม (สายนอก)
สี่สายเปล่า	เสียงซอล	เสียงโด
ใช้นิ้วชี้กดสาย	เสียงลา	เสียงเร
ใช้นิ้วกลางกดสาย	เสียงที	เสียงมี
ใช้นิ้วนางกดสาย	เสียงโด	เสียงฟา
ใช้นิ้วก้อยกดสาย	-	เสียงซอล

การเตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง

ในทำนองการบรรเลงซอหู่อี้ นั้น ผู้เล่นจะนั่งลำตัวตรง ไม่เกร็ง ไม่ก้มหน้าหรือเงยหน้า เกินไป การจับซอ มือซ้ายจับคันทวน วางอยู่ตำแหน่งบนโคนขาซ้าย โนมัดตัวซอไปทางด้านหน้า เวลาในการบรรเลง คันซอจะอยู่ติดขามือระหว่างนิ้วโป้งกับนิ้วชี้ มือซ้ายจะจับซอในลักษณะการ ประคองโดยวัดจากกะลา ขึ้นไป 1 คืบ กับ 2 นิ้วชี้ นิ้วหัวแม่มืออยู่ในท่าประคองคันซอ การวาง ข้อศอกห่างจากลำตัวพอสมควร นิ้วทั้งสี่เรียงอยู่บนสาย สำหรับมือขวาจับคันชักห่างจากมุดครึ่งของ สายประมาณหนึ่งฝ่ามือ โดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้จับคันชัก นิ้วกลางสอดไว้ระหว่างคันชักกับ หางม้า ส่วนนิ้วนางกับนิ้วก้อยอยู่นอกหางม้าอยู่ด้านนอกของคันชัก ไม่กางหรือหนีบข้อศอก จนเกินไป การกดนิ้วต้องกดให้แน่นถูกทั้งสองสาย ถ้ากดเบาเกินไปเสียงอาจไม่ชัดหรือเกิดเสียงเครือ ใช้ปลายนิ้วในการกดที่ตำแหน่งของสายซอ

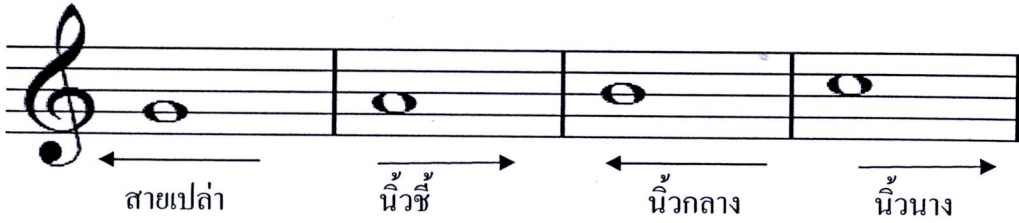
วิธีการบรรเลงเบื้องต้น

ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานนั้น ผู้เรียนควรมีความสามารถขั้นพื้นฐานก่อน ดังนี้

1. ฝึกการใช้แขนและมือขวาวางกับคันชักแบบครึ่งข้อครึ่งแขน โดยไกวคันชักเข้า-ออก ที่สายเปล่าในแนวนานกับพื้นราบ และให้มือเสียงดังสม่ำเสมอ โดยดึงคันชักออกยาวๆ เกือบสุด ปลาย ฝึกสลับอย่างช้าๆ จนให้เกิดความชำนาญและมีเสียงดังชัดเจน

2. การไล่เสียง เมื่อสีซอสายเปล่าจนเกิดความชำนาญและมีเสียงดังชัดเจนแล้ว ต่อมาฝึกการใช้นิ้วกดลงที่สาย โดยการไล่จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงที่สาย จนสามารถจำตำแหน่งสัมผัสของนิ้วแต่ละนิ้วที่กดลงบนสายซอได้อย่างแม่นยำ

การไล่เสียงบนสายในซอหี้อี จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง



การไล่เสียงบนสายนอกซอหี้อี จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง



ความรู้เกี่ยวกับเง็กคิม

เง็กคิมเป็นเครื่องดีดของชาวเต๋จิว มี 2 สาย มีลักษณะคล้ายกับกีตาร์ มีนมรองสาย 12 นม ทำจากกระดูกสัตว์ กล้องเสียงโค้งเป็นหยัก 6 หยักคล้ายรูปดอกไม้ มีวิธีการดีดด้วยเล็บมือ เง็กคิมให้น้ำเสียงที่ก้องกังวานและให้เสียงเบา มีลูกบิด 2 อันใช้เพื่อปรับเสียง เง็กคิมเป็นสัญลักษณ์ของชาวเต๋จิวนิยมเล่นกันแพร่หลายในหมู่ชาวเต๋จิว การเทียบเสียงสายเอกจะเทียบตัวโน้ตเสียงแซ (โน้ตตัว D) และสายทุ้มจะเทียบเสียงห่อ (โน้ตตัวซอลต่ำ)

ตำแหน่งของสายเง็กคิม

สายใน	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท	ค	ร	ม
สายนอก	ช	ล	ท	ค	ร	ม	ฟ	ช	ล

การเตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง

ทำนึ่งการบรรเลงเง็กคิมนั้น ผู้เล่นจะนั่งลำตัวตรง ไม่เกร็ง ไม่ก้มหน้าหรือเงยหน้าเกินไป การจับเครื่องดนตรีเง็กคิม มีลักษณะคล้ายๆ การจับกีตาร์ นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านหลังของคอ ส่วนนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย วางในช่องของตัวเง็กคิม สำหรับมือขวาใช้นิ้วโป้งและนิ้วชี้ ทำลักษณะการจับปิ๊กดีดกีตาร์ ใช้ปลายนิ้วดีดสายเง็กคิม ส่วนนิ้วอื่นๆ เรียงนิ้วให้สวยงาม ตัวเง็กคิม

จะวางอยู่ในระดับห้องของผู้เล่น เเลียงขึ้นทำมุม 45 องศา การติดสายเเหล่งก็จะต้องติดให้มีน้ำหนักที่ชัดเจน เพื่อให้เสียงที่มีความกังวานและไพเราะ

วิธีการบรรเลงเบื้องต้น

ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานนั้น ผู้เรียนควรมีความสามารถขั้นพื้นฐานก่อน ดังนี้

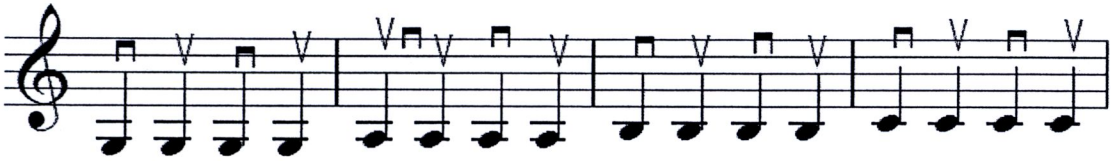
1. ฝึกการใช้มือขวาในการคิด โดยการคิดขึ้น-ลงให้มีเสียงสม่ำเสมอ
2. ฝึกการใช้มือขวาและมือซ้ายให้มีความสัมพันธ์กัน ด้วยวิธีการใช้มือขวาคิดสายเปล่า

และมือซ้ายกดลงในช่องของเเหล่งกิมให้เกิดความชำนาญ

การไล่เสียงบนสายในเเหล่งกิมด้วยการคิดขึ้น และคิดลง



การไล่เสียงบนสายนอกเเหล่งกิมด้วยการคิดขึ้น และคิดลง



V หมายถึง การคิดสายขึ้น
□ หมายถึง การคิดสายลง

ความรู้เกี่ยวกับวียกิม

วียกิมเป็นเครื่องคิด มี 4 สาย สายทำด้วยไหม โดยแบ่งเป็น 2 สายคู่ตั้งเสียงเหมือนกัน มีคอสั้น มี 10 - 12 ช่อง กล้องเสียงรูปกลมเหมือนพระจันทร์ (วีย แปลว่า พระจันทร์) ให้เสียงค่อนข้างแหบ มีลูกบิดจำนวน 4 สายไว้สำหรับตั้งเสียง การเทียบเสียงสายเอกจะเทียบตัวโน้ตเสียงเซ (โน้ตตัว D) และสายทุ้มจะเทียบเสียงห่อ (โน้ตตัวซอลต่ำ)

ตำแหน่งสายของวียกิม

สายใน	ร	ม	ฟ	ช	ล	ท	ด	ร	ม
สายนอก	ช	ล	ท	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล

การเตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง

ในทำนั้การบรรเลงวียกิมนั้น ผู้เล่นจะนั่งลำตัวตรง ไม่เกร็ง ไม่ก้มหน้าหรือเงยหน้าเกินไป การจับเครื่องดนตรีวียกิม มีลักษณะคล้ายๆ การจับกีตาร์ นิ้วหัวแม่มืออยู่ด้านหลังของคอ

ส่วนนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อย วางในช่องของตัวไว้มุ้ม สำหรับมือขวาใช้นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วชี้ ทำลักษณะการจับปิ๊กคิตกีตาร์ ใช้ปลายนิ้วคีตสายไว้มุ้ม ส่วนนิ้วอื่นๆ เรียงนิ้วให้สวยงาม ตัวไว้มุ้ม จะวางอยู่ในระดับท้องของผู้เล่น เหยียดขึ้นทำมุม 45 องศา การคีตสายไว้มุ้มจะต้องคีต ให้มีน้ำหนักที่ชัดเจน เพื่อให้เสียงที่มีความกังวานขึ้นและไพเราะ

วิธีการบรรเลงเบื้องต้น

ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานนั้น ผู้เรียนควรมีความสามารถขั้นพื้นฐานก่อน ดังนี้

1. ฝึกการใช้มือขวาในการคีต โดยการคีตขึ้น- ลงให้มีเสียงสม่ำเสมอ
2. ฝึกการใช้มือขวาและมือซ้ายให้มีความสัมพันธ์กัน ด้วยวิธีการใช้มือขวาคีตสายเปล่า

และมือซ้าย กดลงในช่องของไว้มุ้มให้เกิดความชำนาญ

การไล่เสียงบนสายในไว้มุ้มด้วยการคีตขึ้น และคีตลง



การไล่เสียงบนสายนอกไว้มุ้มด้วยการคีตขึ้น และคีตลง



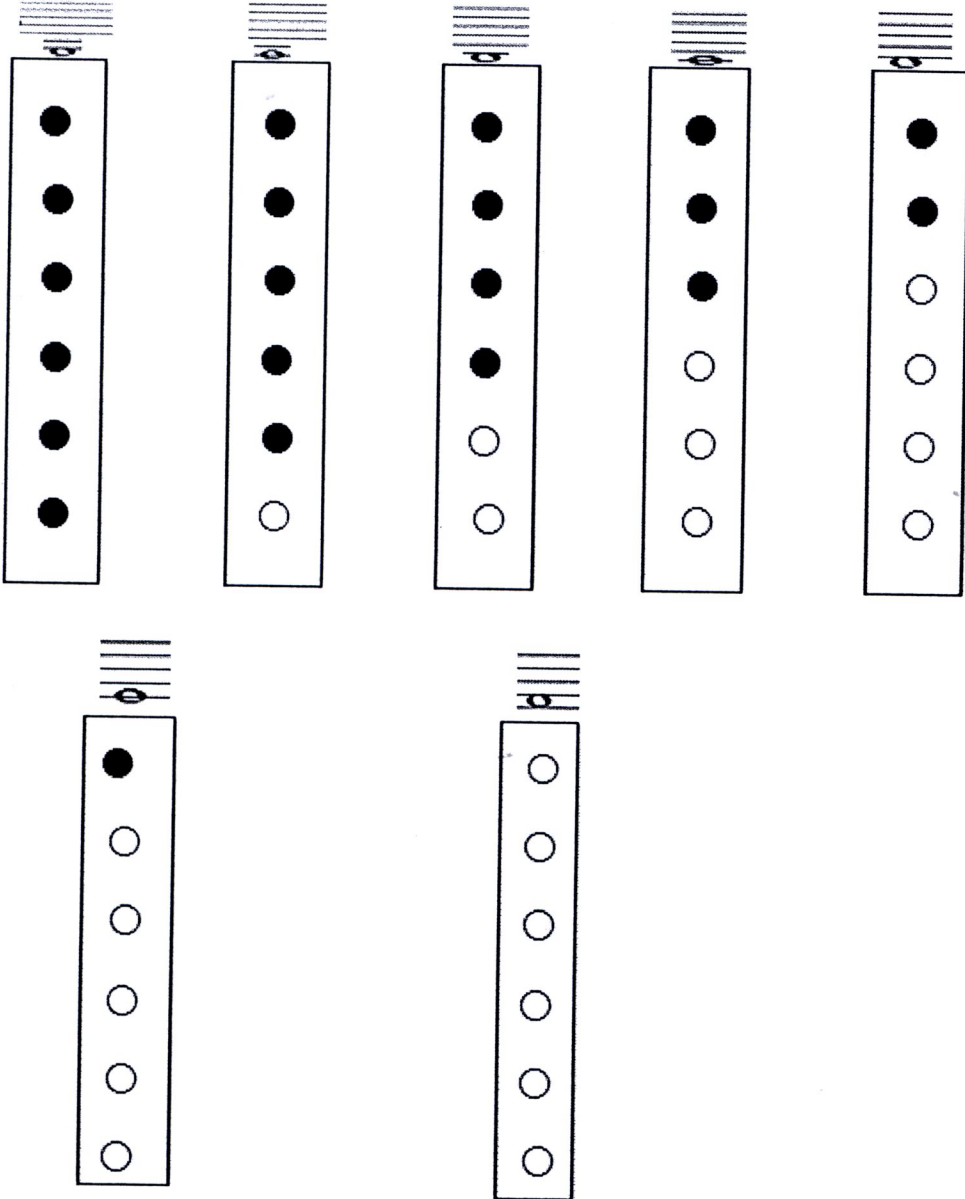
V หมายถึง การคีตสายขึ้น

□ หมายถึง การคีตสายลง

ความรู้เกี่ยวกับห่วยเต็ก

ห่วยเต็ก เป็นขลุ่ยจีนประเภทเครื่องเป่าทางด้านข้าง ด้านบนของขลุ่ยมีจำนวน 8 รู ประกอบไปด้วย นิ้วปิด-เปิดด้านบน 6 รู รูปิดเชื้อไฟ 1 รู และรูที่ใช้สำหรับเป่า 1 รู ส่วนด้านล่างจะมีรูปิดอีก 1 รู ห่วยเต็กจะต้องมีการใช้เชื้อไฟในการปิดรู เพื่อปรับแต่งเสียงให้ไพเราะสดใสเหมือนกับเสียงนก โดยส่วนใหญ่ ห่วยเต็กจะเป็นตัวเทียบเสียงให้กับขลุ่ยจีนต่างๆ และมีอยู่หลายขนาด

ตำแหน่งระบบนิ้วห่วยเต็ก



การเตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง

ในการบรรเลงห่วยเด็กนั้น ผู้เล่นจะนั่งลำตัวตรง ไม่ก้มหน้าหรือเงยหน้าเกินไป จัดตำแหน่งเครื่องดนตรีอยู่ในระดับปาก ขนานราบไปกับพื้น การใช้มือขวาหรือมือซ้ายนั้น มือใดจะอยู่ข้างบนหรือข้างล่าง ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้บรรเลง

วิธีการบรรเลงเบื้องต้น

ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานนั้นผู้เรียนควรมีความสามารถขั้นพื้นฐานก่อน ดังนี้

1. เป่าลมเข้าไปในช่องที่เป่าให้เกิดเสียงดังและให้มีเสียงยาว
2. ฝึกการกดนิ้วที่ละมือ โดยเริ่มจากมือซ้าย หรือมือขวาก่อนก็ได้แล้วแต่ความถนัดของ

ผู้เรียน

การฝึกหัดไล่เสียงห่วยเด็ก

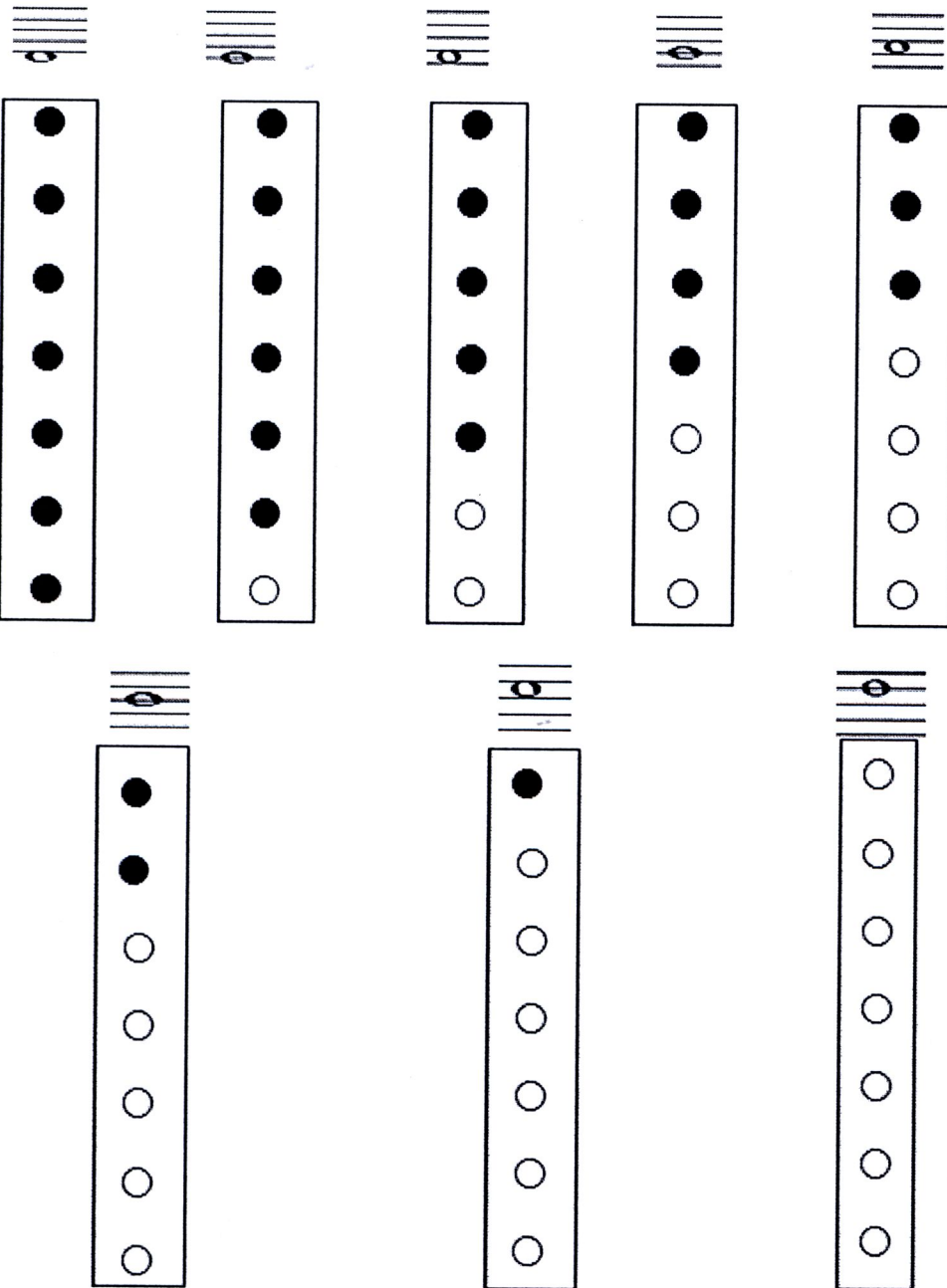


1. โน้ตตัวโด ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง ของมือซ้ายปีครุนิ้ว
2. โน้ตตัวเร ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง ของมือซ้ายปีครุนิ้ว
3. โน้ตตัวมิ ใช้นิ้วชี้ ของมือซ้ายปีครุนิ้ว
4. โน้ตตัวฟา เปิดทุกนิ้ว
5. โน้ตตัวซอล ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง ของมือซ้าย และมือขวาปีครุนิ้ว
6. โน้ตตัวลา ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง ของมือซ้าย ปีครุนิ้ว และใช้นิ้วชี้ และนิ้วกลาง ของมือขวาปีครุนิ้ว
7. โน้ตตัวที ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง ของมือซ้าย ปีครุนิ้ว และใช้นิ้วชี้ ของมือขวาปีครุนิ้ว
8. โน้ตตัวโด (สูง) ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง ของมือซ้ายปีครุนิ้ว

ความรู้เกี่ยวกับปี่ตีต้า

ปี่ตีต้า เป็นเครื่องประเภทเครื่องเป่าลั่นคู่ ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ เลาปี่ และลำโพง เลาปี่ ทำด้วยไม้ ส่วนลำโพงทำจากโลหะ บนเลาปี่เจาะรูสำหรับปิด-เปิด เพื่อบังคับเสียงทั้งสิ้น 8 รู เป็นรู ระดับเสียง 7 รู และรูนิ้วค้ำอีก 1 รู ท่อลมของปี่มีความยาวประมาณ 10 เซนติเมตร ลำโพงปี่มีความ สูงประมาณ 14.5 เซนติเมตร

ตำแหน่งระบบนิ้วปี่ตีต้า



การเตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง

การบรรเลงปี่ตีตั้นนั้น ผู้เล่นจะนั่งลำตัวตรง ไม่ก้มหน้าหรือเงยหน้าเกินไป ใช้นิ้วหัวแม่มือ ปิครูด้านตรงกันข้ามกับนิ้วชี้ และใช้นิ้วชี้ กลาง นาง และนิ้วก้อย บังคับรูปปิด-เปิดด้านบน การใช้มือขวาหรือมือซ้ายนั้น มือใดจะวางอยู่ข้างบนหรือข้างล่างขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้บรรเลง

วิธีการบรรเลงเบื้องต้น

ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานนั้นผู้เรียนควรมีความสามารถขั้นพื้นฐานก่อน ดังนี้

1. เป่าลิ้นปี่ให้มีเสียง และมีเสียงให้ยาวก่อน
2. ฝึกการกดนิ้วที่ละมือ โดยเริ่มจากมือซ้าย หรือมือขวาก่อนก็ได้แล้วแต่ความถนัดของ

ผู้เรียน

การฝึกหัดการไล่เสียงปี่ตีตั้น



1. โน้ตตัวเร ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อยมือขวา และนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนางมือซ้ายปิครุนิ้ว
2. โน้ตตัวมี ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนางมือขวา และใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนางมือซ้ายปิครุนิ้ว
3. โน้ตตัวฟา ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง มือขวา และใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนางมือซ้ายปิครุนิ้ว
4. โน้ตตัวซอล ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลางมือขวา และใช้นิ้วชี้มือซ้ายปิครุนิ้ว
5. โน้ตตัวลา ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง มือซ้าย ปิครุนิ้ว
6. โน้ตตัวที ใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง มือซ้ายปิครุนิ้ว
7. โน้ตตัวโด ใช้นิ้วชี้ มือซ้าย ปิครุนิ้ว
8. โน้ตตัวเร เปิดทุกนิ้ว

ความรู้เกี่ยวกับเสียงคิม

เป็นเครื่องดนตรีที่มีรูปร่างสี่เหลี่ยมคางหมู วางอยู่บนฉากไม้ประกอบกันเพียง 3 ด้าน จุล ลวดลายสวยงาม ความยาวด้านบน 77 เซนติเมตร ความยาวด้านล่าง 117 เซนติเมตร ความกว้าง 55 เซนติเมตร มีรางรองลูกกลิ้งที่ใช้สำหรับเปลี่ยนบันไดเสียงอยู่ทั้งสองข้างมีหย่อง 5 แถว แต่ละแถวมีจำนวนหย่องไม่เท่ากัน มีการจึงสายที่แน่นหนา ให้น้ำเสียงที่ก้องกังวาน ตลอดจนมีเทคนิคการบรรเลงที่ไพเราะ น่าฟัง ได้หลายรูปแบบ จึงทำให้เป็นเครื่องดนตรีที่นิยมในวงดนตรีจีนทั่วไป

ตำแหน่งเสียงของเอียงคิม

แถวด้านซ้าย	แถวกลาง	แถวด้านขวา
ลา	เร	เร
ซอล	โด	โด
ฟา	ที	ที
มี	ลา	ลา
เร	ซอล	ซอล
โด	ฟา	ฟา
ที	มี	มี
ลา	เร	เร
ซอล	โด	โด
ฟา	ที	ที
มี	ลา	ลา
เร	ซอล	ซอล

การเตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง

การนั่งบรรเลง ปล่อยตัวตามสบาย ไม่เกร็ง ไม่เงยหน้าหรือก้มหน้าจนเกินไป นั่งอยู่กึ่งกลางตัวเอียงคิม การจับไม้ซิมจะแบ่งไม้ซิมออกเป็น 3 ส่วน โดยนับจากหัวไม้ถึงปลายไม้ซิม จะจับส่วนที่ 3 ของไม้ซิม โดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้เป็นหลักในการจับไม้ซิม นิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนาง ประคองอยู่ด้านล่างของไม้ซิม

วิธีการบรรเลงเบื้องต้น

ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานนั้น ผู้เรียนควรมีความสามารถขั้นพื้นฐานก่อน ดังนี้

- 1. ฝึกตีตัวโน้ตบนสายซิมให้ถูกต้องและมีความแม่นยำ
- 2. ฝึกการตีสลับมือ ระหว่างมือขวาและมือซ้ายให้มีความสัมพันธ์กัน

การฝึกหัดตีเอียงคิม

การฝึกใช้มือขวาและมือซ้าย ตีโน้ตเสียงเดียว



L R L R L R L R L R L R L R L R L



โซ่วลื้อ เป็นฆ้องแบบขนาดใหญ่ มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 30 นิ้ว ขอบหนาประมาณ 1 นิ้ว ตีด้วยลูกตุ้มกลมๆ โดยต้องตีบริเวณใกล้จุดศูนย์กลางของฆ้อง ให้เสียงดังพร่ากระจาย ลักษณะเสียงที่ได้จะเป็นเสียงที่แสดงความยิ่งใหญ่ โอฬาร ชื่อของโซ่วลื้อมาจากเสียงของเครื่องเอง โซ่ว หมายถึง เสียงแตกพร่า ส่วนคำว่า ลื้อ แปลว่า ฆ้อง จึงมีความหมายว่า ฆ้องที่มีเสียงที่แตกพร่า จากการเป็นฆ้องโลหะ ถ้าต้องการให้มีเสียงที่สั้นลง ก็สามารถใช้มืออีกข้างหนึ่งอุดเสียงเพื่อไม่ให้มีเสียงกังวานมากจนเกินไป ใช้บรรเลงประกอบจังหวะในวงดนตรีหลอแก้ว

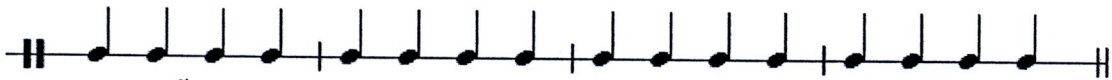
การนั่งบรรเลง ปล่อยตัวตามสบาย ไม่เกร็ง ไม่เขยหน้าหรือก้มหน้าจนเกินไป นั่งอยู่
ด้านข้างของโซฟา การจับไม้ดี จะจับไม้กำแบบหลวมๆ มีลักษณะคล้ายๆการจับไม้ทั่วๆไป

ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานนั้น ผู้เรียนควรมีความสามารถขั้นพื้นฐานก่อน ดังนี้

1. ฝึกตีโหมล่อให้ลงใกล้ๆกับจุดศูนย์กลาง และให้ตรงจังหวะกับเสียงกลอง
2. ฝึกการตีหม้อ และฝึกจุดเสียงเพื่อลดความกังวานของเสียง

การฝึกหัดตีโฆว่้อตามจังหวะโน้ตสากล

โน้ตตัวดำ



ไม้ค้ำวเขบีต 1 ชั้น



ตั้งล้อยเป็นห้องแบนขนาดใหญ่ มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 18 นิ้ว ขอบหนา 1 นิ้ว ติดด้วยไม้เนื้อแข็ง สามารถติดได้ทั้งจุดศูนย์กลาง และบริเวณขอบของดั่งล้อ ลักษณะเสียงที่ได้จะเป็นเสียงที่แสดงความยิ่งใหญ่ โอฬาร และดังมาก ใช้บรรเลงประกอบจังหวะในวงดนตรีห่อกั๊ว

การเตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง

การนั่งบรรเลง ปล่อยตัวตามสบาย ไม่เกร็ง ไม่เงยหน้าหรือก้มหน้าจนเกินไป มือซ้ายจับขอบของคังล้อ มือขวาจับไม้เพื่อใช้ตีคังล้อ

วิธีการบรรเลงเบื้องต้น

ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานนั้น ผู้เรียนควรมีความสามารถขั้นพื้นฐานก่อน ได้แก่ การฝึกตีคังล้อให้ตรงจังหวะกับเสียงกลอง

การฝึกหัดตีคังล้อตามจังหวะโน้ตสากล

โน้ตตัวดำ



โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้น



ความรู้เกี่ยวกับฉาบจีน

ฉาบจีนที่มีอยู่ในชุมชนบางหลวงมี 2 ขนาด คือ ฉาบเล็ก (โซ้ยบ๊วะ) และฉาบใหญ่ (ตัวบ๊วะ) ฉาบเล็ก ให้น้ำเสียงที่แหลมคม ส่วนฉาบใหญ่ ให้น้ำเสียงที่ดัง ยิ่งใหญ่ ฉาบเล็กมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7 นิ้ว ส่วนฉาบใหญ่มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 11 นิ้ว ใช้บรรเลงประกอบจังหวะในวงดนตรีหล่อแก้ว และวงหีชี

การเตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง

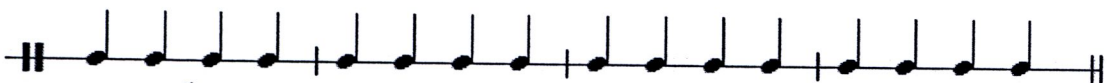
การนั่งบรรเลง ปล่อยตัวตามสบาย ไม่เกร็ง ไม่เงยหน้าหรือก้มหน้าจนเกินไป จับฉาบไว้ด้านหน้าผู้เล่นแบบตั้งฉาก โดยมือหนึ่งจะมีการจับฉาบแบบคว่ำมือ โดยจับที่ปลายเชือกที่อยู่ด้านบนสุดของฝาฉาบ ส่วนอีกมือหนึ่งจะวางอยู่ใต้ฝาฉาบ

วิธีการบรรเลงเบื้องต้น

ในขั้นตอนการฝึกปฏิบัติขั้นพื้นฐานนั้น ผู้เรียนควรมีความสามารถขั้นพื้นฐานก่อน ได้แก่ การฝึกตีฉาบจีนให้ตรงจังหวะกับเสียงกลอง

การฝึกหัดตีฉาบจีนตามจังหวะโน้ตสากล

โน้ตตัวดำ



โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้น



แบบวัดทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	หัวข้อการประเมินคะแนน							หมายเหตุ
			ทำนอง (5)	จังหวะ (5)	ทำทางการบรรเลง (5)	ความตั้งใจ (5)	เทคนิคการบรรเลง(5)	การแสดงออก ((5)	คะแนน รวม (30)	
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)
...../...../.....

เกณฑ์การประเมิน

- ดีมาก 25 - 30 คะแนน
- ดี 19 - 24 คะแนน
- พอใช้ 13 - 18 คะแนน
- ควรปรับปรุง 7 - 12 คะแนน
- ต่ำกว่าเกณฑ์ 0 - 6 คะแนน



แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนที่ 5 เรื่อง เพลงจีนมีคุณค่า

จำนวน 10 ชั่วโมง

1. มาตรฐานที่ ศ. 2.1

เข้าใจแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระสำคัญ

บทเพลงที่อยู่ในสังคม มีคุณค่าทางจิตใจต่อมนุษย์ บทเพลงจะมีจังหวะ และทำนองที่มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับแนวคิดของผู้ประพันธ์สะท้อนอารมณ์และความคิด ตลอดจนเนื้อเรื่องเพื่อให้ผู้ฟังได้รับสุนทรียศาสตร์ในบทเพลง

3. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงจีนได้ถูกต้อง

4. สาระการเรียนรู้

เพลงจีนในชุมชน

5. กระบวนการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.1.1 นักเรียนและอาจารย์ร่วมการสนทนาเกี่ยวกับเพลงที่นักเรียนคุ้นเคย และรู้จักว่ามีลักษณะอย่างไร

5.1.2 นักเรียนฟังเพลงแก๊งซุนหมาง เพลงเจิวทียู และเพลงเสี้ยวไปต้ง

5.2 ขั้นสอน

5.2.1 นักเรียนและอาจารย์ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อเพลงจีน

5.2.2 อาจารย์ให้โน้ตเพลง แก๊งซุนหมาง เจี้ยวทียู และเพลงเหลาะตี้เซาะ กับนักเรียน

5.2.3 นักเรียนฝึกท่องทำนองเพลง แก๊งซุนหมาง เจี้ยวทียู และเพลงเหลาะตี้เซาะตามจังหวะ

5.2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกซ้อมเพลงจีน โดยให้คนที่สามารถบรรเลงได้คอยให้ความช่วยเหลือ

5.2.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มบรรเลงให้อาจารย์ฟัง อาจารย์คอยให้การช่วยเหลือ และแก้ไขจุดบกพร่องทักษะการปฏิบัติของนักเรียน

5.2.6 นักเรียนทุกคนบรรเลงวงพร้อมกัน โดยให้นักเรียนอีกกลุ่มเป็นคนกำกับจังหวะ

5.2.7 นักเรียนทดสอบการบรรเลงเพลงจีนกับปราชญ์ท้องถิ่น

5.3 ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ลักษณะเพลงจีนของชุมชนบางหลวง และคำแนะนำ
เทคนิคการปฏิบัติ

6. สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้

6.1 เครื่องดนตรีจีน

6.2 โน้ตเพลงเก๋งซุนหมาง เพลงเจียวทียู เพลงเหลาะตี้เซาะ

6.3 เครื่องประกอบจังหวะ

7. การวัดผลและประเมินผล

7.1 วิธีการวัดผล

7.1.1 แบบวัดผลทักษะการปฏิบัติ

7.1.2 การสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติ

8. แหล่งการเรียนรู้

8.1 บ้านดนตรีจีน

8.2 ปรำชญ์ชาวบ้าน

8.3 โรงเจบ้านฮกตึ้ง

9. บันทึกผลหลังสอน

9.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

9.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

9.3 แนวทางการพัฒนา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้จัดกิจกรรม

10. ข้อเสนอแนะจากผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนเจ็ญนหัว

ใบกิจกรรม เรื่อง เอกลักษณ์ดนตรีจีนของชุมชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีจีนตามโน้ตเพลงกังซุนหมางที่กำหนดให้

เพลง กังซุนหมาง (กง แซ กง)



ใบกิจกรรม เรื่องเอกลักษณ์ดนตรีจีนของชุมชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีจีนตามโน้ตเพลงเหลาะตี้เซาะ ที่กำหนดให้

เพลง เหลาะตี้เซาะ



ใบกิจกรรม เรื่องเอกลักษณ์ดนตรีจีนของชุมชน

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีจีนตามโน้ตเพลงเจียวทืทุย ที่กำหนดให้

เพลงเจียวทืทุย



แบบวัดทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	หัวข้อการประเมินคะแนน							หมายเหตุ
			ทำนอง (5)	จังหวะ (5)	ทำทางการบรรเลง (5)	ความตั้งใจ (5)	เทคนิคการบรรเลง (5)	การแสดงออก ((5)	คะแนน รวม (30)	
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การประเมิน

ดีมาก	25 - 30 คะแนน
ดี	19 - 24 คะแนน
พอใช้	13 - 18 คะแนน
ควรปรับปรุง	7 - 12 คะแนน
ต่ำกว่าเกณฑ์	0 - 6 คะแนน

ภาคผนวก ข

สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เรื่อง คนตรีจีนชุมชนบางหลวง

สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้ เรื่อง ดนตรีจีนชุมชนบางหลวง



หน้ายินดีต้อนรับ



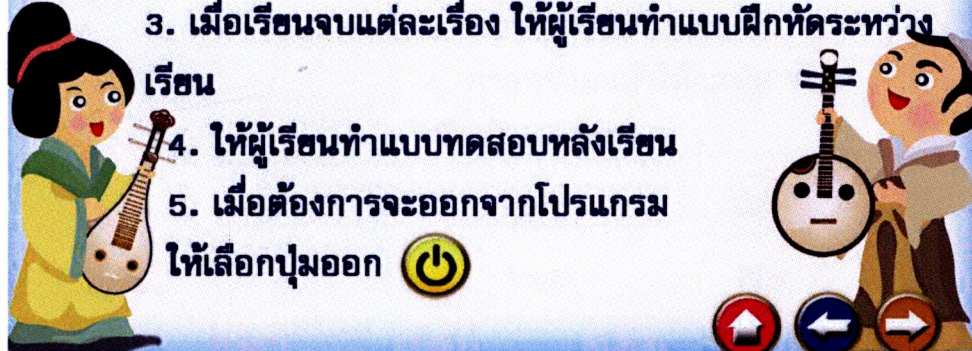
หน้ายินดีต้อนรับ



หน้าเมนูหลัก

คำแนะนำการใช้บทเรียน

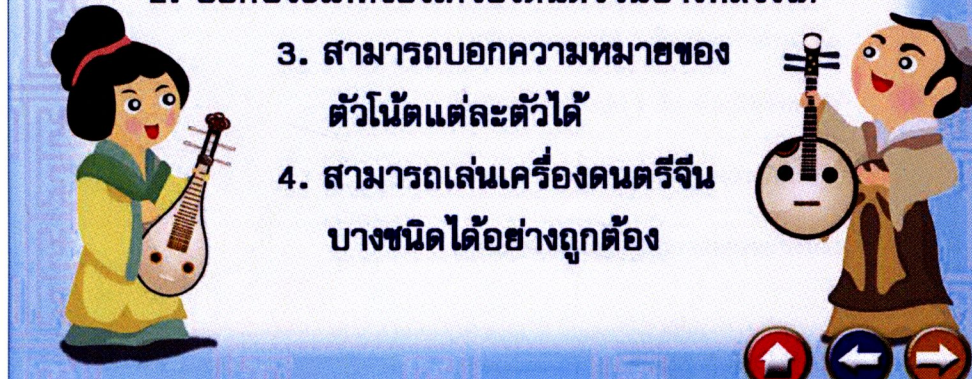
1. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
2. ให้ผู้เรียนเลือกเนื้อหาตามลำดับ คือ ดนตรีจีนในชุมชนบางหลวง ประเภทของเครื่องดนตรีจีน เรียนรู้เรื่องโน้ต ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี และบทเพลงแห่งคุณค่า
3. เมื่อเรียนจบแต่ละเรื่อง ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
4. ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
5. เมื่อต้องการจะออกจากโปรแกรม ให้เลือกปุ่มออก 



คำแนะนำในการใช้บทเรียน

วัตถุประสงค์ของบทเรียน

1. บอกประวัติความเป็นมาของชุมชนบางหลวง และดนตรีจีนบางหลวงได้
2. บอกประเภทของเครื่องดนตรีจีนบางหลวงได้
3. สามารถบอกความหมายของ ตัวโน้ตแต่ละตัวได้
4. สามารถเล่นเครื่องดนตรีจีน บางชนิดได้อย่างถูกต้อง



วัตถุประสงค์ของบทเรียน

คำชี้แจงแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบนี้เป็นชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
2. แบบทดสอบข้อละ 1 คะแนน
3. เวลาในการทำ 30 นาที
4. หากพร้อมแล้วให้กดปุ่ม Yes เพื่อทำแบบทดสอบ

☒ Yes
 ☐ No



คำชี้แจงแบบทดสอบ

3. สถาปัตยกรรมของชุมชนบางหลวง มีลักษณะเป็นอย่างไร

- 1) เรือนห้องแถวไม้ 1 ชั้น หันหน้าเข้าหากัน
- 2) เรือนห้องแถวปูน 1 ชั้น หันหน้าเข้าหากัน
- 3) เรือนห้องแถวไม้ 2 ชั้น หันหน้าเข้าหากัน
- 4) เรือนห้องแถวปูน 2 ชั้น หันหน้าเข้าหากัน

Question 3 of 30



แบบทดสอบ

14. เครื่องดนตรีจีนนี้ คือเครื่องดนตรีในข้อใด

1) โสยบิ้ว
2) ตังล้อ
3) เบ่ล้อ
4) ดงโก้ว




Question 14 of 30

← → ส่งคำตอบ ↑

แบบทดสอบ

22.  คือโน้ตดนตรีจีนตัวใด

1) 工
2) 上
3) 尺
4) 凡



Question 22 of 30

← → ส่งคำตอบ ↑

แบบทดสอบ

ดนตรีจีนในชุมชนบางหลวง

ชาวชุมชนบางหลวงให้ความสำคัญกับการเล่นดนตรีเป็นอย่างมาก และวัฒนธรรมประเพณีที่โดดเด่นของชุมชนบางหลวงคือ การเล่นดนตรีจีนบางหลวง ทั้งนี้เนื่องจากบรรพบุรุษชาวชุมชนบางหลวงส่วนใหญ่อพยพมาจากเมืองจีนและมาตั้งถิ่นฐานในตำบลบางหลวงแห่งนี้ ชาวจีนที่อพยพมานั้นมีหลายเชื้อสายด้วยกัน มีทั้งชาวแต้จิ๋ว ชาวกวางตุ้ง ชาวฮกเกี้ยนหรือชาวแคะ เป็นต้น ในการอพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยของชาวจีนนั้น ได้นำเครื่องดนตรีจากเมืองจีนมาด้วย

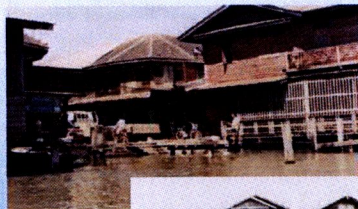


ดนตรีจีนในชุมชนบางหลวง

ความเป็นมาของชุมชนบางหลวง

ตำบลบางหลวง มีข้อสันนิษฐานจากหลักฐานว่า เคยเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่ง เพราะมีพิกษะกระเบื้องดินเผาอยู่ทั่วไป และมีมูลดินเป็นลักษณะคูเมืองอยู่ทางตะวันออกของบริเวณดังกล่าวติดกับแม่น้ำท่าจีน ซึ่งน่าจะเกิดขึ้นในสมัยที่เมืองอุทองเป็นราชธานีแห่งหนึ่งในลุ่มแม่น้ำท่าจีน เจ้าเมืองอุทองได้อพยพผู้คนหนีโรคห่า มาตั้งเมืองอยู่ชั่วคราว ซึ่งเป็นตำบลบางหลวงในปัจจุบัน มอบหมายให้พระมเหสีหลวงคุมราษฎรขุดคูเมืองด้านหน้า เรียกว่า คลองบางหลวง และมอบให้พระมเหสีน้อยคุมราษฎรขุดคูเมืองอีกด้านหนึ่ง เรียกว่า คลองบางน้อย เจ้าเมืองอุทองสร้างเมืองขึ้นยังไม่เสร็จก็อพยพผู้คนไปอยู่ต่อที่อื่น คนรุ่นหลังเข้าใจว่าบริเวณนี้เคยเป็นเมืองหลวงเก่า

จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 5 แห่ง กรุงรัตนโกสินทร์ มีการประกาศตั้งเป็นมณฑล อำเภอบางหลวง และตำบล บริเวณนี้จึงได้ชื่อว่า "ตำบลบางหลวง"



ดนตรีจีนในชุมชนบางหลวง

ดนตรีจีนในชุมชนบางหลวง

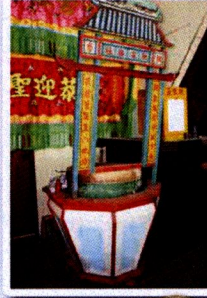


เครื่องดนตรีจีนของชาวชุมชนบางหลวงที่ชาวจีนนำมาเล่นในสมัยแรก ๆ นั้น เป็นเครื่องดนตรีสองชนิดประกอบด้วยหล่อและโก้ว

“หล่อ” เป็นภาษาจีน ที่ใช้เรียกทับศัพท์ตามสำเนียงจีนแต้จิ๋ว คำว่า “หล่อ” นั้นแปลตามภาษาจีน หมายถึง เครื่องดนตรีจีนชนิดหนึ่งที่ทำมาจากทองเหลือง รูปร่างคล้ายฝ่ามือ ใช้สำหรับดี เรียกรกันว่า “ล้อ”



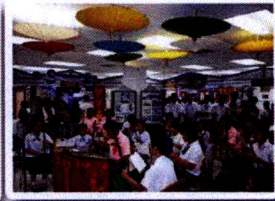
ส่วนคำว่า “โก้ว” นั้นหมายถึง กลอง เมื่อนำคำทั้งสองคำมารวมกันแล้ว คำว่า “หล่อโก้ว” จึงหมายถึง คณะดนตรีที่ประกอบด้วยล้อและกลองเป็นหลัก โดยบรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย เช่น ซิม ซอ ซลู่ เป็นต้น



ดนตรีจีนในชุมชนบางหลวง

ปัจจุบันได้มีการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีจีนบางหลวง ให้อยู่คู่กับชุมชนบางหลวงตลอดไป โดยมีการตั้งชมรมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย-จีน ตำบลบางหลวง และได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ดังนี้

1. โรงเรียนเจียนหัว และคณะศิษย์เก่า ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ กับวงดนตรีจีนบางหลวง
2. เทศบาลตำบลบางหลวง ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การฝึกซ้อม และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของวงดนตรีจีนบางหลวง
3. ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน และนอกชุมชน จัดสอนถ่ายทอดการเล่นดนตรีจีนให้แก่ลูกหลาน และผู้ที่มีความสนใจให้เข้ามาเล่นดนตรีจีน

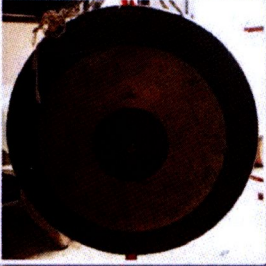


ดนตรีจีนในชุมชนบางหลวง



ประเภทของเครื่องดนตรีจีน

+ ๒
เป็ล




เป็ล

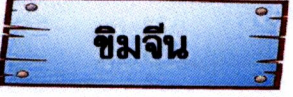
เป็นเครื่องดนตรีที่ทำมาจากทองเหลือง มีลักษณะเป็นวงกลมตรงกลางข้างในจะเป็นวงกลมสีดำ เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี ใช้ในงานแห่เจ้า ส่วนมากใช้ควบคู่กับซิมปอ





เครื่องดนตรีชนิด บุ่น





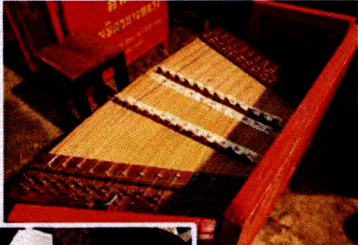



ประเภทของเครื่องดนตรีจีน

เอียงคัม หรือ ชิมจิน

เอียงคัม หรือ ชิมจิน

เป็นเครื่องดนตรีจีนประเภทเครื่องดี มีลักษณะทั่วไปเหมือนกับซิมของคนไทย มีรูปร่างสี่เหลี่ยมคางหมู วางอยู่บนฉากไม้ประกอบกันเพียง 3 ด้าน มีสายถึง 135 สาย สายแต่ละเส้นทำด้วยโลหะซึ่งตามขวาง ไม่สำหรับดีจะหุ้มด้วยหนังหรือยาง เอียงคัม นิยมบรรเลงผสมกับเครื่องดนตรีอื่น ๆ




เครื่องดนตรีชนิด บุน

พั๋ยี่

ซอฮู้



ประเภทของเครื่องดนตรีจีน



ประเภทของเครื่องดนตรีจีน

เรียนรู้เรื่องโน้ต

 โด หรือ เสียง	 ลา หรือ อุ
 เร หรือ แซ	 ที หรือ อี
 มี หรือ กง	 โด (สูง) หรือ เซียง
 ฟา หรือ ฮั่วม	 เสียงต่ำของซอล หรือ ห่อ
 ซอล หรือ ลีว	 เสียงต่ำของลา หรือ ซือ

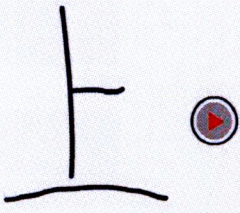



โด (ต่ำ) หรือ เสียง



โด

อ่านว่า **เสียง**







เรียนรู้เรื่องโน้ต

ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี




ทักษะปฏิบัติฆ้อง



ทักษะปฏิบัติซอ



ทักษะการปฏิบัติ (ซอ)



ตอนที่ 1 วิธีการเล่นซอเบื้องต้น

ตอนที่ 2 วิธีการเล่นซอ

ตอนที่ 3 หลักการกดตัวโน้ต

ตอนที่ 4 วิธีการกดตัวโน้ตแต่ละตัว




ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี

วิธีการเล่นพ้อฮี้ (ซอฮู้) เบื้องต้น

วิธีการฝึกไล่เสียงพ้อฮี้ หรือ ซอฮู้



1. สีสให้สายใน มีเสียงโด หรือ เสียง สีให้สายนอก มีเสียงซอล หรือ ลีว
2. สีสายเปล่า ควรสีทีละสาย สีเข้าออก โดยดึงคันชักออกยาวๆ เกือบสุด ปลาย สีอย่างช้าๆ ช้าๆ หลายๆ เที้ยวจนเกิดความชำนาญ และมีเสียงดัง ชัดพอสมควร
3. ไล่เสียง การลงนิ้ว เมื่อสีสายเปล่าจน เกิดความชำนาญแล้ว ต่อไป ก็ฝึกการลงนิ้ว การลงนิ้วควรปฏิบัติทีละสายจนเกิดความชำนาญ ไล่จาก เสียงสูงไปยังเสียงต่ำ สีสลับไปมาหลาย ๆ ครั้ง จนสามารถจดจำตำแหน่ง ของโน้ตแต่ละตัวได้แม่นยำและชัดเจน





วิธีการเล่นพ้อฮี้ (ซอฮู้)



ซอที่ผมถืออยู่ เขาเรียกว่าซอพ้อฮี้

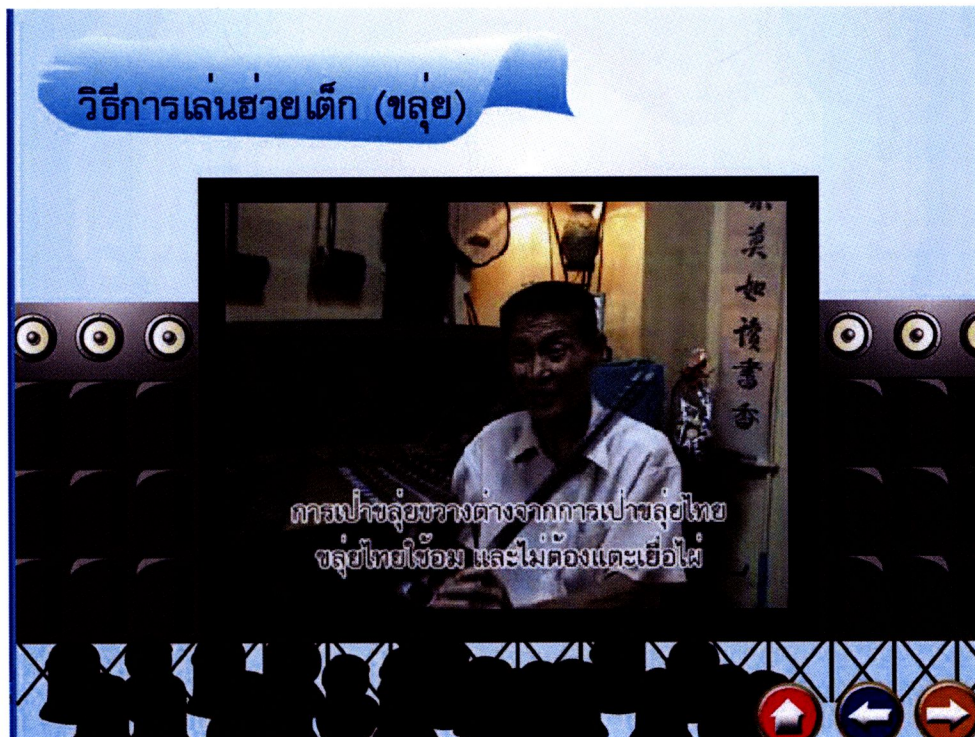
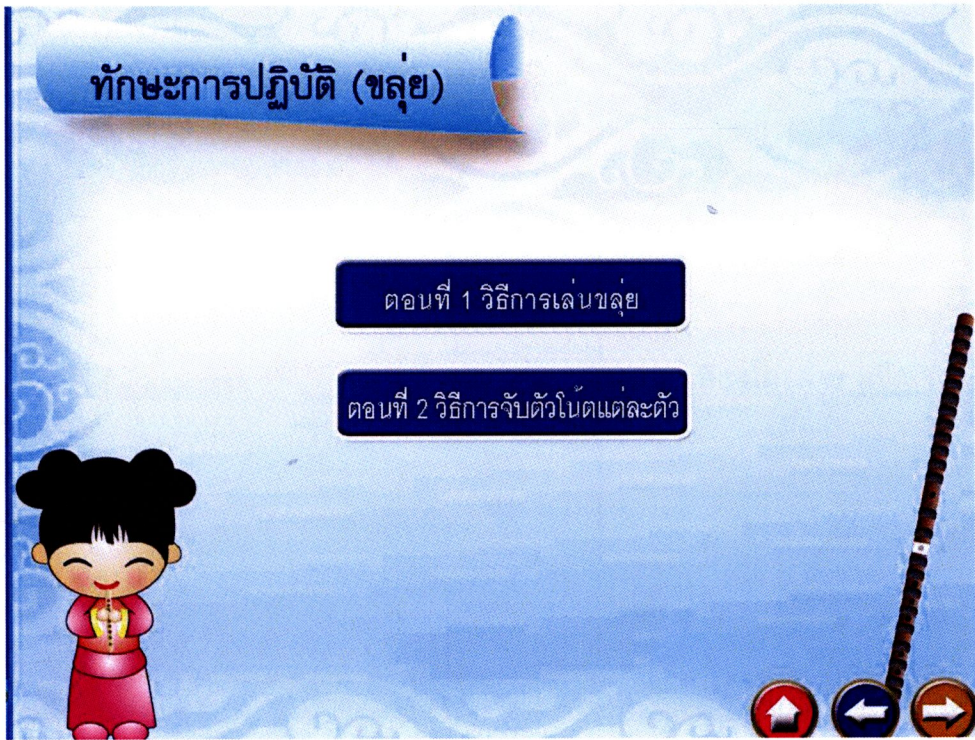


ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี

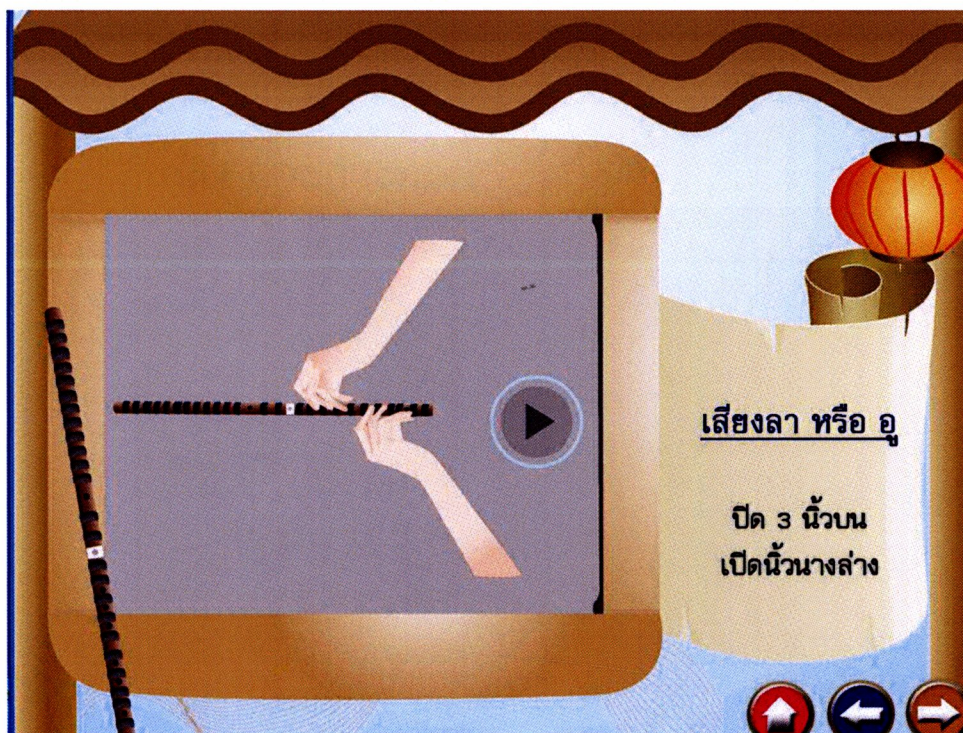
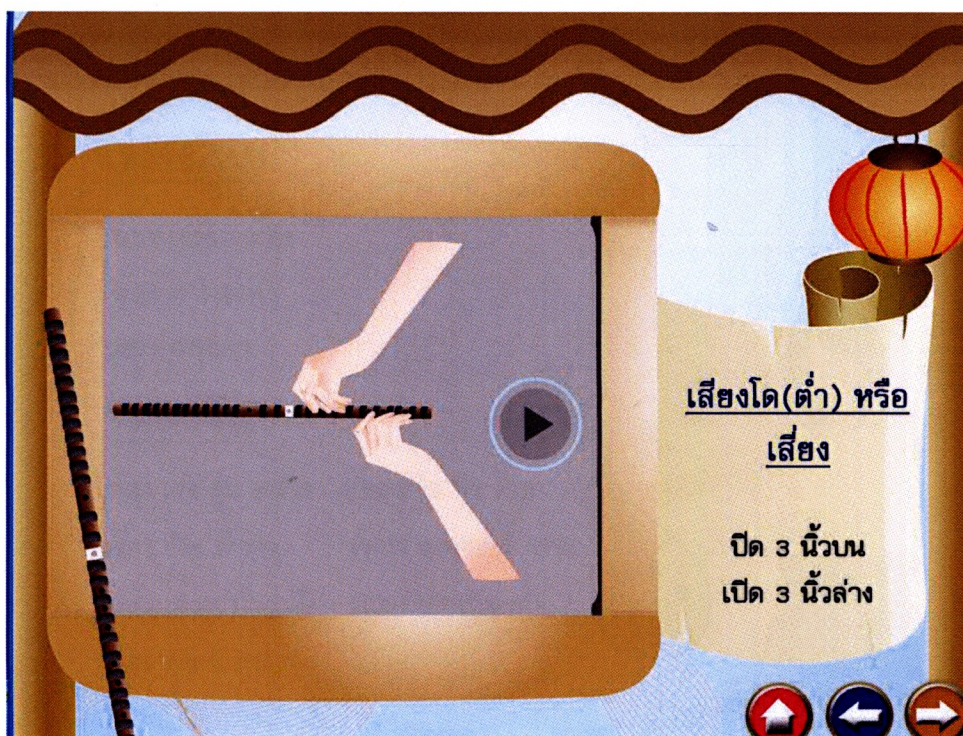


ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี





ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี



ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี

บทเพลงแห่งคุณค่า

เพลงไทย

เพลง ลอยกระทง

เพลง ตามองดา

เพลง อชุตยา

เพลงจีน

เพลง เก่ง ชุน หม่าง

เพลง ไช่ กัง จั๋ว

เพลง เจี่ย ทิ่ หุ่ย

เพลง เหลาะ ตี้ เสาะ

เพลง เสี่ยว บ้าย ตึง

เพลง น้ำ เจีย เก็ง

เพลง คุย ซี เทง



เพลง ลอยกระทง



บทเพลงแห่งคุณค่า



บทเพลงแห่งคุณค่า



แบบฝึกหัดระหว่างเรียน



ออกจากบทเรียน

ภาคผนวก ค
คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
และ
รูปแบบเรขศิลป์

คู่มือหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น



อาจารย์ปิยนาท อิมดี

อาจารย์นงนุช ย้งรอด

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

คำนำ

หลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น “คนตรีจีนบางหลวง” มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนในท้องถิ่นตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับคนตรีจีนในรูปแบบของมัคคุเทศก์ ที่มีบทบาทในการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับคนตรีจีนบางหลวง อาทิเช่น ประวัติความเป็นมา เครื่องคนตรีจีน และโน้ตจีนโบราณ กิจกรรมและผลงานของวงคนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง ตลอดจนเอกลักษณ์และคุณค่าของคนตรีจีนบางหลวงให้กับนักท่องเที่ยวและแขกผู้มาเยือน ได้รับรู้และเกิดความซาบซึ้ง อันเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาคนตรีจีนที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่อไป

คณะผู้จัดทำหวังว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเกิดการเรียนรู้เรื่องราวของภูมิปัญญาคนตรีจีน ตลอดจนเทคนิค ทักษะในการถ่ายทอดเรื่องราวให้นักท่องเที่ยวและแขกผู้มาเยือน โดยอาศัยการเรียนรู้จากหลักสูตรฝึกอบรมฉบับนี้ที่จะทำให้เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีคุณภาพของชุมชนต่อไป

ปิยนาด อิมดี

นงนุช ยัรรอด

สารบัญ

	หน้า
หลักการและเหตุผล	1
แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม	1
วัตถุประสงค์	1
โครงสร้างของหลักสูตร	2
คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4
การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	4
สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้	6
การวัดและประเมินผล	7
เอกสารอ้างอิง	7

หลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น “ดนตรีจีนบางหลวง”

หลักการและเหตุผล

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องมีหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น “ดนตรีจีนบางหลวง” คือ ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีภูมิปัญญาเฉพาะถิ่นที่ผสมกลมกลืนระหว่าง วัฒนธรรมไทย-จีน สืบทอดกันมาเป็นเวลากว่า 100 ปี และดนตรีจีนเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของบางหลวง ที่มีคุณค่า เป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ และเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของบางหลวง ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ แต่ในขณะเดียวกันองค์ความรู้และภูมิปัญญาของดนตรีจีนกำลังจะเลือนหายไปกับกระแสทุนนิยมของโลกปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้าง มัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่มีความสามารถในการสื่อสารเรื่องภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวงให้กับบุคคล ภายในและภายนอกชุมชน ได้แก่ แขกผู้มาเยือน และนักท่องเที่ยว

หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น “ดนตรีจีนบางหลวง” เป็นหลักสูตรที่ต้องการฝึกให้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตระหนักถึงคุณค่า มีความรู้ความเข้าใจ เกิดความภาคภูมิใจ ความรัก ความผูกพัน และหวงแหนในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะดนตรีจีนบางหลวงที่กำลังจะเลือนหายไป กับกระแสโลกาภิวัตน์ โดยการจัดการฝึกอบรมนี้จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากชุมชนและ ประชาชนในท้องถิ่น อาทิเช่น ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านด้านดนตรีจีนเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ และองค์ความรู้เรื่องดนตรีจีน ตลอดจนปลูกฝังให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาดนตรีจีนต่อไป

แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมใช้แนวคิดการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมและ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถสื่อสารเชิงวัฒนธรรมให้กับบุคคล ภายในและภายนอกชุมชนซึ่งก็คือนักท่องเที่ยวและแขกผู้มาเยือนได้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านการฝึกอบรมจากหลักสูตรนี้แล้วสามารถ

1. มีความรู้ความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานในเรื่องต่อไปนี้
 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น
 การสื่อสารเชิงวัฒนธรรม
 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 ภูมิปัญญาดนตรีจีนชุมชนบางหลวง
2. เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวง

- 3. มีความสามารถ ทักษะในการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นคนตรีจีน
- 4. มีบุคลิกและทักษะการเป็นมัคคุเทศก์ที่สามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาคนตรีจีน
บางหลวงได้อย่างถูกต้อง

โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม

ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วย ใช้ระยะเวลาการฝึกอบรม 5 วันๆ ละ 6 ชั่วโมง
รวมทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นสองส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เนื้อหาการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ประกอบด้วย

- หน่วยที่ 1 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น จำนวน 3 ชั่วโมง
- หน่วยที่ 2 การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 3 ชั่วโมง
- หน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาคนตรีจีนชุมชนบางหลวง จำนวน 6 ชั่วโมง

ส่วนที่ 2 เนื้อหาการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ ประกอบด้วย

- หน่วยที่ 4 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ภาคสนาม 1 ฝึกปฏิบัติสาธิตการนำชมแหล่งท่องเที่ยว
ภูมิปัญญาคนตรีจีน จำนวน 6 ชั่วโมง
- หน่วยที่ 5 การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคนิคในการสื่อสาร จำนวน 6 ชั่วโมง
- หน่วยที่ 6 มัคคุเทศก์ภาคสนาม 2 ฝึกปฏิบัติการนำเที่ยว ทดลองปฏิบัติงานมัคคุเทศก์
ท้องถิ่นนำชมวัฒนธรรมภูมิปัญญาคนตรีจีนบางหลวง จำนวน 6 ชั่วโมง

หน่วยที่	เนื้อหา / สารการฝึกอบรม	ระยะเวลา การฝึกอบรม (ชั่วโมง)
1	ภาคทฤษฎี มัคคุเทศก์ท้องถิ่น 1. ความหมายและความสำคัญของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น 2. หน้าที่และความรับผิดชอบของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น 3. การเป็นเจ้าบ้านที่ดี 4. คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์ 5. สิ่งที่มัคคุเทศก์พึงปฏิบัติและควรละเว้น 6. จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	3

หน่วยที่	เนื้อหา / สารการฝึกอบรม	ระยะเวลา การฝึกอบรม (ชั่วโมง)
2	ภาคทฤษฎี การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คืออะไร 2. ประโยชน์ คุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3. การสื่อสารเชิงวัฒนธรรม คืออะไร 4. การสื่อสารเชิงวัฒนธรรม ทำอย่างไร 5. จะสื่อสารอะไรกับนักท่องเที่ยว และสื่อสารอย่างไร	3
3	ภาคทฤษฎี ภูมิปัญญาคนตรีจีนชุมชนบางหลวง 1. ประวัติความเป็นมาของคนตรีจีนบางหลวง และวงคนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง 2. เอกลักษณ์ของคนตรีจีนบางหลวง ตัวโน้ตจีนโบราณ เครื่องดนตรีจีน 3. ปราชญ์ด้านคนตรีจีนบางหลวง 4. ผลงานและกิจกรรมของวงคนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง 5. แหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับคนตรีจีนบางหลวง 6. บ้านคนตรีจีน	6
4	ภาคปฏิบัติ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ภาคสนาม 1 ฝึกปฏิบัติสาธิตการนำชมแหล่งท่องเที่ยวภูมิปัญญาคนตรีจีน ศึกษาดูงาน ณ สถานที่จริงกับปราชญ์ด้านคนตรีจีนและคณะผู้ให้การฝึกอบรม อาทิ บ้านคนตรีจีน และโรงเจ	6

หน่วยที่	เนื้อหา / สารการฝึกอบรม	ระยะเวลา การฝึกอบรม (ชั่วโมง)
5	ภาคปฏิบัติ การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคนิคในการสื่อสาร 1. บุคลิกภาพของมัคคุเทศก์ 2. มัคคุเทศก์กับวาทศิลป์ 3. ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเสนอ 4. ศิลปะการสร้างประทับใจ 5. เทคนิคการสื่อสารเรื่องดนตรีจีนให้น่าสนใจ	6
6	ภาคปฏิบัติ มัคคุเทศก์ภาคสนาม 2 ฝึกปฏิบัติการนำเสนอ ทดลองปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ ท้องถิ่นนำชมวัฒนธรรมภูมิปัญญาดนตรีจีนบางหลวง ณ สถานที่จริงกับคณะผู้ให้การฝึกอบรม และนักท่องเที่ยว	6

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

กลุ่มเยาวชนในท้องถิ่นชุมชนบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปี ถึง 25 ปี อาทิเช่น เยาวชนที่อาศัยในตำบลบางหลวง และเด็กนักเรียนในโรงเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยาย การอภิปราย กรณีศึกษา การแสดง บทบาทสมมติ การกำหนดสถานการณ์ การศึกษาดูงาน และกิจกรรมกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การบรรยาย เป็นการนำเสนอความรู้ และถ่ายทอดข้อมูลโดยวิทยากร สำหรับการฝึกอบรมในครั้งนี้ผู้บรรยายเตรียมเอกสารประกอบการบรรยาย และ Power Point ประกอบการบรรยาย และสื่อวีดิทัศน์ และภาพยนตร์ประกอบ อาทิ ประวัติความเป็นมาของบางหลวง จากรายการพินิจนคร ทั้งนี้การใช้สื่อวีดิทัศน์ประกอบการบรรยายจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสนใจ และตั้งใจฟังการบรรยายมากขึ้น นอกจากนี้วิทยากรใช้การตั้งคำถามแล้วให้เด็กตอบคำถามเกี่ยวกับ

เรื่องที่บรรยาย

การอภิปรายกลุ่มมีความหลากหลาย เช่น การระดมสมอง และพูดคุยกลุ่มเล็กซึ่งสามารถจะกระตุ้นให้มีการอภิปรายแบบมีส่วนร่วม ในหลักสูตรการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นคนตรีจีนใช้การอภิปรายกลุ่มในหน่วยที่ 1 เรื่องมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และหน่วยที่ 2 เรื่อง การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยวิทยากรตั้งโจทย์ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันอภิปราย เรื่องที่บ้านที่ดีต้องปฏิบัติตัวอย่างไร และ เรื่องจะสื่อสารเรื่องอะไรที่เกี่ยวกับคนตรีจีนให้นักท่องเที่ยวรู้ และจะมีวิธีสื่อสารอย่างไร การอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้าฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นมีการพัฒนาการเรียนรู้ข้อมูลที่เป็นต่อมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง

บทบาทสมมติ เป็นการแสดงคล้ายๆ กับเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นจริง ในหน่วยที่ 5 เรื่อง การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคนิคในการสื่อสาร ผู้ฝึกอบรมใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการฝึกอบรม โดยแบ่งกลุ่มจับสลากเลือกบทบาทสมมติที่กำหนดให้แล้วแสดงตามบทบาทสมตินั้น เช่น เป็นนักท่องเที่ยว เป็นมัคคุเทศก์ เป็นเจ้าบ้าน เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกก่อนลงพื้นที่ในหน่วยที่ 6 คือ การทดลองปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชมวัฒนธรรมภูมิปัญญาคนตรีจีนบางหลวง ณ สถานที่จริง

การศึกษาดูงาน ในหลักสูตรนี้ได้กำหนดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาดูงาน ณ บ้านคนตรีจีน และโรงเจ โดยกำหนดไว้ในหน่วยที่ 4 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ภาคสนาม 1 ฝึกปฏิบัติสาธิตการนำชมแหล่งท่องเที่ยวภูมิปัญญาคนตรีจีน ร่วมกับปราชญ์ด้านคนตรีจีนและคณะผู้ให้การฝึกอบรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และเกิดทักษะ มีความมั่นใจในการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับคนตรีจีน

การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการฝึกอบรมที่เน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ยังเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะหรือทีม ตามระบอบประชาธิปไตย เป็นการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สามารถปรับตัวให้อยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งในหลักสูตรนี้ได้กำหนดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำงานกลุ่ม คือ คิดรายละเอียดที่จะสื่อสารเรื่องคนตรีจีนให้กับนักท่องเที่ยวฟัง และนำเสนอให้สมาชิกกลุ่มดู ในหน่วยที่ 5 การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคนิคในการสื่อสาร

สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้

1. คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม ใบความรู้ ใบงาน วีดิทัศน์ การนำเสนองาน Power Point เกม แผ่นพับ รูปภาพคนตรีจีน สถานที่จริง และวิทยากรรับเชิญ

2. ใบความรู้

- 2.1 ใบความรู้เรื่อง “มัลกุเทศก์ท้องถิ่น”
- 2.2 ใบความรู้เรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม”
- 2.3 ใบความรู้เรื่อง “กระบวนการสื่อสาร”
- 2.4 ใบความรู้เรื่อง “เครื่องดนตรีจีน”

3. ใบงาน

- 3.1 ใบงานเรื่อง “มัลกุเทศก์ที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร”
- 3.2 ใบงานเรื่อง “เราจะสื่อสารอะไรให้นักท่องเที่ยวรู้เกี่ยวกับดนตรีจีนบางหลวงดี”
- 3.3 ใบงานเรื่อง “เรียบเรียงข้อมูลเรื่องดนตรีจีนให้น่าสนใจ”

4. เกม

- 4.1 เกมแฟนพันธุ์แท้ “ดนตรีจีนบางหลวง”
- 4.2 ทายภาพปริศนาเกี่ยวกับดนตรีจีน
- 4.3 แข่งตอบคำถามเกี่ยวกับดนตรีจีน
- 4.4 เกมบันไดงู
- 4.5 เกมต่อภาพดนตรีจีน

5. แผ่นพับ “ประวัติความเป็นมาของดนตรีจีนบางหลวง”

6. รูปภาพดนตรีจีน

7. Power Point ประกอบการบรรยายเรื่อง มัลกุเทศก์ท้องถิ่น

8. อุปกรณ์อื่น ๆ เช่น ม้วนวีดิทัศน์ กระดาษชาร์ต สีเมจิก เป็นต้น

9. สถานที่และบุคคล ได้แก่ บ้านดนตรีจีน โรงเจ และปราชญ์ด้านดนตรีจีน คือ อาจารย์พิบูลย์ เลิศมโนรัตน์ คุณวิรุฬ เหลือวงษ์ภูธร และคณะผู้ฝึกอบรม

การวัดและประเมินผล

การวัดและการประเมินผลกิจกรรมการฝึกอบรมประกอบด้วย

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
1. ก่อนการฝึกอบรม	- การทดสอบ	- แบบทดสอบความรู้ก่อนฝึกอบรม	ความตั้งใจ และ ความกระตือรือร้นในการทำแบบทดสอบ
2. ระหว่างการฝึกอบรม	- การตอบคำถามจากใบงาน - การเล่นเกม - การประเมินผลตามสภาพจริง	- ใบงาน - แบบสังเกต - แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน - มัคคุเทศก์ท้องถิ่น	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
3. หลังการฝึกอบรม	-การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	- แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	ผ่านเกณฑ์ระดับมากขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร

การศึกษาในขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2537). ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม. นนทบุรี : สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.

กำหนดการฝึกอบรม

วันที่ 1

08.30 – 09.00 น. ลงทะเบียน รับเอกสาร กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ละลายพฤติกรรมและ
สร้างกระบวนการกลุ่ม โดยทีมวิทยากรกระบวนการ และทำแบบทดสอบ
ก่อนการฝึกอบรม

09.00 - 12.00 น. **หน่วยที่ 1 มัคคุเทศก์ท้องถิ่น**

1. ความหมายและความสำคัญของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
2. หน้าที่และความรับผิดชอบของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
3. การเป็นเจ้าบ้านที่ดี
4. คุณสมบัติที่ดีของมัคคุเทศก์
5. สิ่งที่มัคคุเทศก์พึงปฏิบัติและควรละเว้น
6. จรรยาบรรณของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

12.00 - 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 - 16.00 น. **หน่วยที่ 2 การสื่อสารเชิงวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรม**

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คืออะไร
2. ประโยชน์ คุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
3. การสื่อสารเชิงวัฒนธรรม คืออะไร
4. การสื่อสารเชิงวัฒนธรรม ทำอย่างไร
5. จะสื่อสารอะไรกับนักท่องเที่ยว และสื่อสารอย่างไร

วันที่ 2

08.30 – 09.00 น. ลงทะเบียน รับเอกสาร กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ละลายพฤติกรรม และ
สร้างกระบวนการกลุ่ม โดยทีมวิทยากรกระบวนการ

09.00 - 12.00 น. **หน่วยที่ 3 ภูมิปัญญาดนตรีจีนชุมชนบางหลวง**
กิจกรรม พบปราชญ์ด้านดนตรีจีนบางหลวง

1. ประวัติความเป็นมาของดนตรีจีนบางหลวง และวงดนตรีจีนรวมมิตร
บางหลวง
2. เอกลักษณ์ของดนตรีจีนบางหลวง ตัวโน้ตจีนโบราณ เครื่องดนตรีจีน
บรรยายโดยคุณพิบูลย์ เลิศมโนรัตน์ ครูดนตรีจีน และ
คุณวิรุฬ เหลียววงศ์ภูธร หัวหน้าวงดนตรี

12.00 - 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

- 13.00 - 16.00 น. กิจกรรม แบ่งกลุ่มย่อย เรียนรู้เรื่อง
- ผลงานและกิจกรรมของวงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง
 - แหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับดนตรีจีนบางหลวง
 - บ้านดนตรีจีน
- โดยทีมวิทยากรกระบวนการ

วันที่ 3

- 08.30 – 09.00 น. ลงทะเบียน รับเอกสาร กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ละลายพฤติกรรม และสร้างกระบวนการกลุ่ม โดยทีมวิทยากรกระบวนการ
- 09.00 - 12.00 น. หน่วยที่ 4 ฝึกภาคปฏิบัติ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ภาคสนาม 1
- กิจกรรมศึกษาดูงานวิทยากรชี้แจงทำความเข้าใจก่อนลงพื้นที่
 - กิจกรรมสาธิตการนำชมแหล่งท่องเที่ยวภูมิปัญญาดนตรีจีน
- ฝึกปฏิบัติ ณ บ้านดนตรีจีน กับปราชญ์ด้านดนตรีจีน และคณะผู้ให้การฝึกอบรม
- 13.00 - 16.00 น. กิจกรรมสาธิตการนำชมแหล่งท่องเที่ยวภูมิปัญญาดนตรีจีน
- ฝึกปฏิบัติ ณ โรงเจ กับปราชญ์ด้านดนตรีจีน
 - และคณะผู้ให้การฝึกอบรม
 - กิจกรรมถอดบทเรียนที่ได้จากการศึกษาดูงานในสถานที่จริง

วันที่ 4

- 08.30 – 09.00 น. ลงทะเบียน รับเอกสาร กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ละลายพฤติกรรม และสร้างกระบวนการกลุ่ม โดยทีมวิทยากรกระบวนการ
- 09.00 - 12.00 น. หน่วยที่ 5 การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคนิคในการสื่อสาร
- บรรยายและทำกิจกรรมกลุ่ม โดยทีมวิทยากรกระบวนการ
- บุคลิกภาพของมัคคุเทศก์
 - มัคคุเทศก์กับวาทศิลป์
 - กิจกรรมแบ่งกลุ่มย่อย
 - กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ
- 12.00 - 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 - 16.00 น. กิจกรรมกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- บรรยายและทำกิจกรรมกลุ่ม โดยทีมวิทยากรกระบวนการ
- ความสามารถในการพูดเพื่อการนำเสนอ
 - ศิลปะการสร้างประทับใจ
 - เทคนิคการสื่อสารเรื่องดนตรีจีนให้น่าสนใจ

- กิจกรรมแบ่งกลุ่มย่อย
- กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ

วันที่ 5

- 08.30 – 09.00 น. ลงทะเบียน รับเอกสาร กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ละลายพฤติกรรม และ
สร้างกระบวนการกลุ่ม โดยทีมวิทยากรกระบวนการ
- 09.00 - 12.00 น. **หน่วยที่ 6 มัคคุเทศก์ภาคสนาม 2**
- ฝึกปฏิบัติการนำเที่ยว ทดลองปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำชม
วัฒนธรรมภูมิปัญญาคนตรีจีนบางหลวง ณ ตลาดบางหลวง
กับคณะผู้ให้การฝึกอบรม และนักท่องเที่ยว
- 12.00 - 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 - 16.00 น. - กิจกรรมถอดบทเรียนที่ได้จากการศึกษาดูงานในสถานที่จริง
โดยทีมวิทยากรกระบวนการ
- การประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ โดยผู้เข้าอบรม
ประเมินกันเอง และ ผู้จัดการฝึกอบรม และนักท่องเที่ยว
 - ทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม
 - ทำแบบประเมินความพึงพอใจ
- 16.00 - 16.30 น. มอบประกาศนียบัตร และพิธีปิด
- กล่าวแสดงความรู้สึก
 - ถ่ายภาพร่วมกัน

รูปแบบเรขศิลป์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกลักษณ์ของคนจีนชุมชนบางหลวงมาสร้างงานเรขศิลป์ ในรูปแบบของตราสัญลักษณ์ ที่มีแนวคิด ได้ 5 แบบ ดังนี้

ตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง	แนวคิด
แบบที่ 1 	มิตรภาพจากการรวมตัวของเหล่าเพื่อนเปรียบได้ ดั่งเงื่อนไม่รู้จบหรือ ผานฉาง เป็นสัญลักษณ์ แทนจิตใจ การรวมตัวอย่างไม่มีวันสิ้นสุด เพื่อ สื่อความหมายในการดำรงภูมิปัญญาการเล่น ดนตรีจีนสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ผสมผสานกับตัว โน้ตจีนกลางที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของคณะ ดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง ที่ใช้ตัวโน้ตจีนยุค กลางเป็นตัวบรรเลงเสียง สีที่ใช้คือสีแดงที่แสดง ถึงความรู้สึกมีพลัง เข้มแข็ง ความเป็นมงคล และความเป็นนิรันดร์
แบบที่ 2 	การนำเครื่องดนตรีจีนเอก คือ ตี๋ต้า ที่มีเสียงดัง กังวานผสมผสานกับการออกแบบเป็น เครื่องแขวนรูปเชือกถักแปดเหลี่ยมที่มีความ หมายถึงสายความสัมพันธ์ของเพื่อนเสมือน เชือกที่มีความเหนียวแน่น ความสามัคคี จนเกิด เป็นมิตรภาพกลุ่มนักดนตรีจีนในอดีตจนถึงรุ่น ปัจจุบัน โดยรูปแปดเหลี่ยมนั้นหมายถึงพลังแห่ง อำนาจอันเข้มแข็ง เป็นเครื่องรางที่ป้องกันความ ไม่ดี และเพื่อการอยู่เย็นเป็นสุข ใช้สีแดงและสี เหลืองทองคือความมั่นคง ร่ำรวย และความเป็น วัฒนธรรมจีน มีตัวอักษรจีนที่แปลว่าเพื่อน และ รวมมิตรบางหลวง ออกแบบตัวอักษรไทย มาจากเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมอันเก่าแก่ใน ชุมชนบางหลวง

ตราสัญลักษณ์วงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง	แนวคิด
แบบที่ 3 	การใช้เครื่องดนตรีจื๋อหุยกู้ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประเภททุ้มที่ใช้ควบคุมจังหวะ แสดงถึงความเข้มแข็งมั่นคงของวงดนตรีจีนรวมมิตรบางหลวง ใช้สีน้ำตาลเข้มสื่อถึงความเก่าแก่ ความอบอุ่น ตัวอักษรไทยรวมมิตรบางหลวงพัฒนามาจากเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมอันเก่าแก่ในชุมชนบางหลวง
แบบที่ 4 	การนำเอาภาพตัดทอนของเครื่องดนตรี ยี่ฮู้ ซึ่งเป็นซอเสียงแหลม ที่ไพเราะหวาน ซึ่งอยู่ภายในดอกโบตั๋นที่บานสะพรั่ง ซึ่งหมายถึงความมั่นคงตลอดกาล มีเกียรติ สง่างาม ใช้สีน้ำตาลที่บ่งบอกถึงการดำรงอยู่ของศิลปะดนตรีจีนอันเป็นวัฒนธรรมที่เก่าแก่ ใช้สีแดงที่บ่งบอกถึง ความสุข มีพลัง ความเข้มแข็ง และความเป็นวัฒนธรรมจีน
แบบที่ 5 	นำรูปร่างเครื่องดนตรี วู้ยคิม หรือกั๊ดอาร์กลม เป็นเครื่องดนตรีประเภททุ้มที่มีความสวยงาม และความเป็นเอกภาพของรูปทรง เพื่อสื่อความหมายถึงความกลมเกลียว ใช้สีแดงน้ำตาลสื่อถึงความเป็นวัฒนธรรมจีน นำตัวอักษรจีนที่แปลว่า บ้านดนตรีจีนและรูปปลาตะเพียนซึ่งมีความหมายว่า ราบรื่น ร่ำรวย ผสมผสานกับลายเส้นของน้ำ เพื่อสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ชุมชนบางหลวง ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน ใช้ตัวโน้ตยุคกลางอันเป็นเอกลักษณ์ของการบรรเลงดนตรีจีน

ภาคผนวก ง

รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
คนตรีจีนของชุมชนบางหลวง

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบางหลวง

รูปแบบการท่องเที่ยวในชุมชนบางหลวงโดยรวมเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เน้นการศึกษาเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว ตลาดบางหลวงมีทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดดเด่นที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณอยู่มากมายที่ยังคงหลงเหลือให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาและช่วยกันสืบสานเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีในภาพรวม ดังนี้

1. สถาปัตยกรรมบ้านเก่าเล่าเต็งไม้

เอกลักษณ์ ได้แก่ เป็นบ้านเรือนอาคารไม้สองชั้น มีหลังคาหน้าจั่ว ศิลปะสมัยรัชกาลที่ 5 หลังคาทรงว่าวสี่เหลี่ยม ได้มีการปรับปรุงตกแต่งบ้านเก่าเล่าเต็งไม้เป็นบางส่วนเพื่อความสวยงาม แต่ยังคงกลมกลืนกับความเป็นแบบดั้งเดิม สร้างความสนใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม

2. ประเพณีโบราณ

เอกลักษณ์ของประเพณีโบราณ เช่น การแห่ธงในช่วงวันตรุษจีนที่มีมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ชุมชนได้ฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีดังกล่าว โดยการจัดงานประเพณีแห่ธงฉลองตรุษจีนของทุก ๆ ปี ให้นักเรียน วัยรุ่น และสาว ๆ มาแต่งกายชุดสีแดง เดินร่วมในขบวนด้วย เพื่อต้องการให้เด็ก ๆ จำได้ถึงบรรพบุรุษ และเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของตน

3. วิถีชีวิต

ชาวตลาดบางหลวงมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ใช้ชีวิตแบบเป็นครอบครัวใหญ่ คือ ในหนึ่งครัวเรือนอาจมีตั้งแต่ปู่-ย่า หรือ ตา-ยาย และรวมถึง พ่อ-แม่ ลูก และหลาน อยู่ร่วมกัน มีความเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือกัน เกิดความเข้มแข็งในด้านสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วย

4. อาหารพื้นบ้าน

ตลาดบางหลวงยังรักษาเอกลักษณ์ด้านอาหารพื้นบ้านไว้อย่างสมบูรณ์ และมีความอร่อยแบบดั้งเดิม จนได้รับการกล่าวขานขนานนามว่า "เป็นดินแดนวัฒนธรรมไทยจีน ขนมหวานอาหารอร่อย"

5. พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชุมชนบางหลวงมีพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมหลากหลาย เช่น บ้านเก่าเล่าเรื่อง เป็นเรื่องราววิถีชีวิตของชุมชนตั้งแต่อดีต บ้านคนตรีจีนที่มีการแสดงคนตรีจีนขับกล่อมผู้คนที่แวะมาเยือน วิหังเก่าที่เคยใช้เป็นโรงภาพยนตร์เพื่อจัดฉายในอดีต ร้านทำฟันปลอมที่ขึ้นชื่อ ร้านยาจีน ร้านบัดกรีเหล็ก และร้านถ่ายรูปโบราณ เป็นต้น จัดเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้ไปเยือนและเรียนรู้ สร้างคุณค่าทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างดี

6. แหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ศาสนาและความเชื่อ

ชุมชนบางหลวงมีแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ทางศาสนาและความเชื่อตามวัฒนธรรมไทยและจีน กล่าวคือ มีสถานที่เคารพยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เช่น วัดบางหลวง ศาลเจ้าแม่ทับทิม และโรงเจ เป็นต้น สถานที่ดังกล่าวสามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวให้ไปเยี่ยมชมได้

7. คนตรีจีน

คนตรีจีนเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยว เนื่องจากคนตรีจีนบางหลวงได้รับการฟื้นฟูและร่วมแสดงโดยกลุ่มคนที่อายุแตกต่างกัน กล่าวคือ มีทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุ ทำให้เกิดการผสมผสานในการแสดง ปัจจุบันมีการจัดแสดงตามกิจกรรมงานประเพณี การจัดแสดง ณ ตลาดบางหลวงทั้งที่บริเวณบ้านคนตรีจีน และที่แพอาหาร รวมถึงการรับแสดงตามงานนอกชุมชน

รูปแบบและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นคนตรีจีนชุมชนบางหลวง
รูปแบบที่สามารถนำมาจัดการท่องเที่ยวมี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการละเล่นดนตรีตามกิจกรรมงานประเพณีที่มีมาแต่ดั้งเดิม เป็นการเล่นดนตรีในชุมชนตามกิจกรรมหรืองานประเพณีที่เคยมีในอดีต เช่น ประเพณีการแห่ธงในเทศกาลตรุษจีน การร่วมกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดการรวมตัวกันในชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว



ประเพณีแห่ธงในวันตรุษจีน 2554



ดนตรีจีนได้ร่วมบรรเลงในงานแห่ธง ณ โรงเจ 2554

2. การละเล่นในกิจกรรม หรืองานในชุมชน เป็นการเล่นดนตรีเพื่อดึงความสนใจผู้ฟัง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวให้ร่วมรับฟังเพื่อความเพลิดเพลิน หรือเพื่อผ่อนคลาย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว เช่น การเล่นดนตรี ณ แพอาหาร เพื่อชักกล่อมนักท่องเที่ยวและให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งนับได้ว่าก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่าง นักท่องเที่ยว กับนักดนตรีจีนเจ้าบ้าน



แพอาหารหน้าตลาดบางหลวง

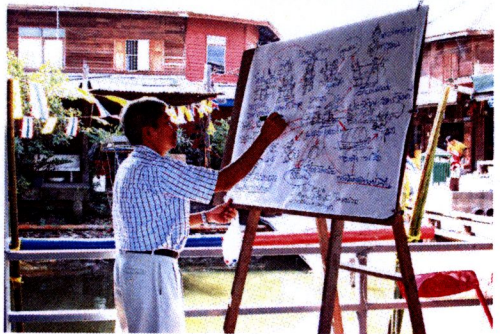
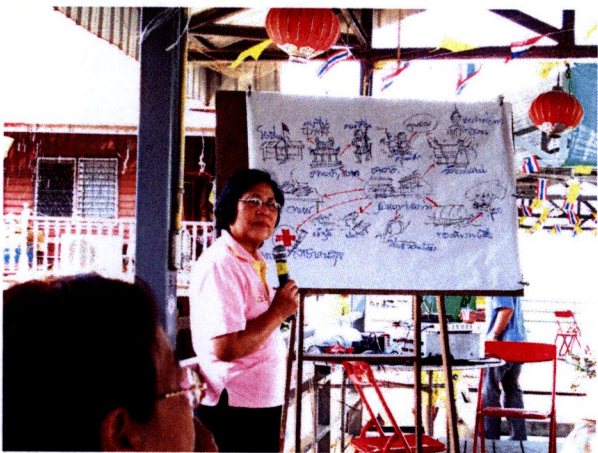
3. การเผยแพร่ความรู้ในการเล่นดนตรีจีนแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไป โดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมเล่น หรือทดลองฝึกเล่นเครื่องดนตรี เป็นการท่องเที่ยวและเรียนรู้ดนตรีจีน ณ บ้านดนตรีจีน ซึ่งได้รับความสนใจพอสมควรจากนักท่องเที่ยว และขอเรียนพร้อมทั้งฝึกเล่นเครื่องดนตรีจากนักดนตรีจีน



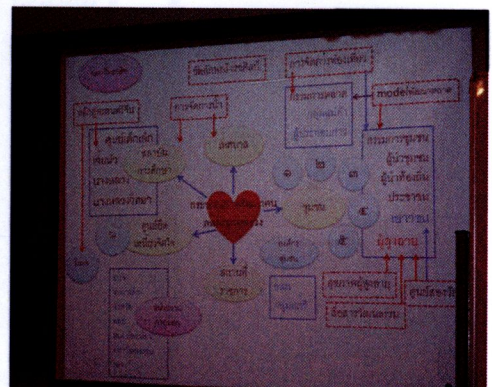
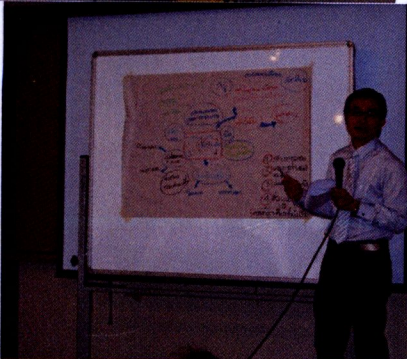
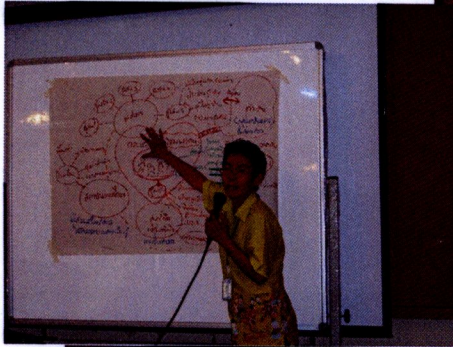
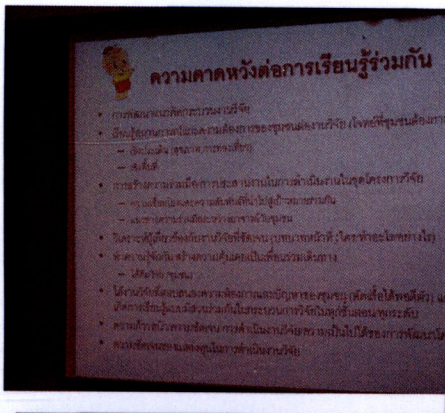
การแสดงดนตรีจีนวงรวมมิตรบางหลวง ณ บ้านดนตรีจีน

ภาพกิจกรรม

ศึกษาบริบทชุมชนและกำหนดหัวข้อวิจัยร่วมกับชุมชน



เรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาโจทย์วิจัยระหว่างนักวิจัยจากท้องถิ่น และมหาวิทยาลัย โดยมีอาจารย์
 ย่างงาม ประจวบวัน และคุณชนศรี มณีศรีขำ พี่เลี้ยงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น สกว. ให้คำแนะนำ



ร่วมกันสร้างหัวข้อวิจัยและวางแผนการดำเนินงานวิจัยของแต่ละโครงการ



ความสัมพันธ์กับชุมชนและโรงเรียน



อาจารย์ผู้สอนดนตรีจีนในชุมชนบางหลวง



อาจารย์พิบูลย์ เลิศมโนรัตน์



อาจารย์ชาติ ศรีพุทธาธรรม



อาจารย์ธนา ลาภบริบูรณ์



ผู้ใหญ่สมศักดิ์ อยู่มาก



อาจารย์วิรุฬ เหลี้ยววงศ์ภูธร

อาจารย์พินิจ ศรีसारากรณ์

ร่วมงาน ๗ ทศวรรษลูกทุ่งไทย น้อมใจถวายพระพร
ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย 20 มีนาคม 2554

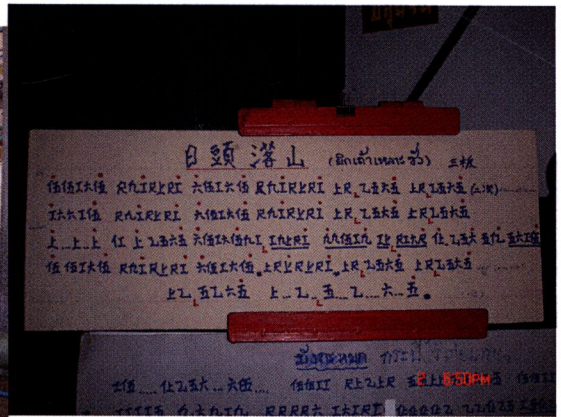




การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อจัดทำหลักสูตรและพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย

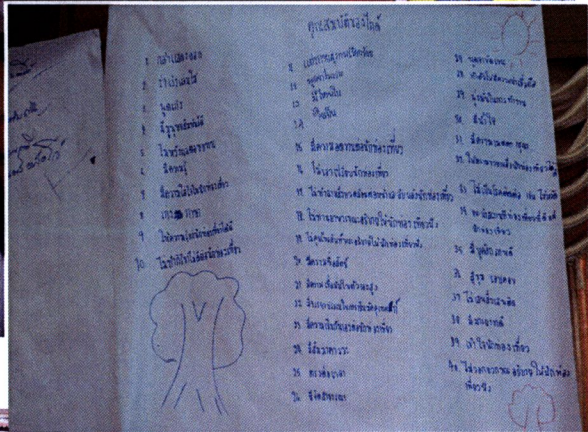


การเรียนการสอนดนตรีจีนโดยปราชญ์ท้องถิ่น



การทำกิจกรรมการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมภูมิปัญญาดนตรีจีน
ชุมชนบางหลวงในรูปแบบมัลติเทรตส์ท้องถิ่นและเรขศิลป์





การเข้าร่วมกิจกรรมวันตรุษจีนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดรูปแบบการท่องเที่ยว





การเผยแพร่ผลงานวิจัย



